ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

Немачка 2,50 DEM, Француска 4,50 FRF, САД 1,25 USD,
Швајцарска 1,80 CHF, Шведска 10,00 SEK, Норвешка 11,00 NOK,
Данска 11,50 DKK, Аустрија 13,00 ATS, Грчка 200 GRD

23. XI 1990. ● ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИНА LII ● 15 ДИН. ● БРОЈ 2030

ЧЕРЕМАЈА АФРОМЕРИКА

Ћирилица

Веровали или не!

ПРВО ОЛИМПИЈСКО ЗЛАТО

УРУЧЕНО ЈЕ АМЕРИКАНЦУ ЏЕЈМСУ КОНОЛИЈУ КОЈИ ЈЕ 1896. У АТИНИ ТРИЈУМФОВАО У ТРОСКОКУ. КОНОЛИ ЈЕ, ИНАЧЕ, САМ МОРАО ДА ПЛАТИ ПУТ У ГРЦИКУ, А ПУТОВАО ЈЕ БРОДОМ КОЈИ ЈЕ ПРЕВОЗИО СТОКУ.

Др Бенџамин Рас

/1745-1813/, ЈЕДАН ОД НАЈПОЗНАТИЈИХ АМЕРИЧКИХ ЛЕКАРА, СМАТРАО ЈЕ ДА ЈЕ ИСПУШТАЊЕ КРВИ ЈЕДИНИ ЛЕК ЗА ЖУТУ ГРОЗНИЦУ, ПА ЈЕ ЧЕСТО ИЗВЛАЧИО И ЧЕТИРИ ПЕТИНЕ ПАЦИЈЕНТОВЕ КРВИ.

ПУТ БЛИЗУ ПОАТИЈЕА У ФРАНЦУСКОЈ САСТОЈИ СЕ ОД СИНТЕТИЧКЕ ПОДЛОГЕ КОЈА ЈЕ ПОСТАВЉЕНА ПРЕКО ГОЛЕ ЗЕМЉЕ, КАО ОГРОМАН ЋИЛИМ.

ПОЉСКИ МИШ

СВАКОДНЕВНО ПОЈЕДЕ ХРАНЕ КОЛИКО ЈЕ САМ ТЕЖАК.

МЕХАНИЧКА ПАТКА

КОЈУ ЈЕ СЕДАМДЕСЕТИХ ГОДИНА XVII ВЕКА КОНСТРУИСАО ЖАК ВОКАНСОН ИЗ ФРАНЦУСКЕ МОГЛА ЈЕ ДА МАШЕ КРИЛИМА, КЉУНОМ ДОТЕРУЈЕ ПЕРЈЕ, ПЛИВА, КЉУЦА ХРАНУ И ГУТА ЈЕ.

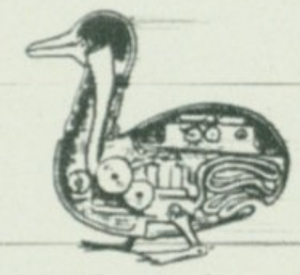

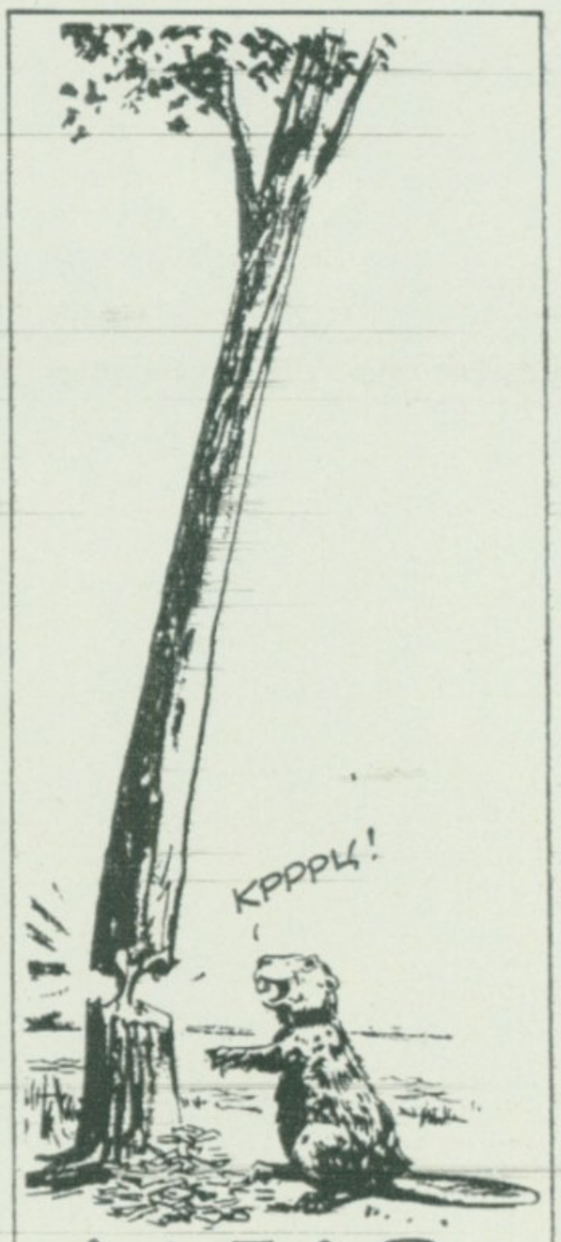

ДАБАР

МОЖЕ ДА ОБОРИ СТАБЛО ПРЕЧНИКА ОКО 12 КМ ЗА САМО 3 МИНУТА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

●●● бивши амерички председник Роналд Реган, некадашњи глумац, враћа се на филмски екран. Он је прихватио да игра самога себе у филму који говори о атентату на њега 1981. године у Вашингтону кад је тешко рањен.

●●● мачке грицкају траву да би дошле до фолне киселине која је за њих од животне важности. Ако недостаје овај витамин у исхрани, могу да оболе од опасне малокрвности. Међутим, покушај неких добронамерних вегетаријанаца да и своје мачке претворе у биљождере није успео – таква мачка брзо оболи и не може дуго да живи.

●●● за шеснаест година, колико је на ТВ Београд водио прогнозу времена, познати новинар Каменко Катић појавио се на малом екрану преко 7000 пута.

●●● зоолози су израчунали да је брзина којом нестају животињске врсте кривицом човека милион пута већа од оне којом се током еволуције стварају нове врсте.

●●● ових дана очекује се да ће се француске и британске „кртице" које копају тунел испод Ламанша најзад срести: џиновске машине, са сваке стране по три, тешке су по 1250 тона, дугачке 250 метара, а копају брзином од 330 метара месечно. Тунел ће свечано отворити Маргарет Тачер и Франсоа Митеран крајем године.

●●● на једној од највиших зграда у центру Мадрида окачен је, као реклама, џиновски ручни сат са казаљкама укупно дугачак 162 метра.

●●● најбржу медицинску дијагнозу на свету поставља група јапанских специјалиста – за само пет минута и то у пацијентовој кући. Основни компјутерски програм садржи 233 анкетна питања после којих компјутер даје савет коме лекару треба да се обрати.

Илустровао: Зоран Петканић Петко

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ЈЕ Л' ТИ ТО ИЗЛАЗИШ НЕКУДА, ДЕДА СТАЈО?

ИЗЛАЗИМ!

САМО НЕ ЗНАМ ДА ЛИ МИ САСТАНАК ПОЧИЊЕ У 19^{h} ИЛИ У 20^{h}?

ЗАТО КРЕЋЕМ ИЗ ОВИХ СТОПА!

А КАКАВ ЈЕ ТО САСТАНАК, ДЕДА СТАЈО?

РЕДОВНИ САСТАНАК ПЕНЗИОНИСАНИХ ПРОФЕСОРА!

© 1990 Walt Disney Productions
All Rights Reserved

ДРАГЕ КОЛЕГЕ, РЕДОВНИ САСТАНАК ПЕНЗИОНИСАНИХ ПРОФЕСОРА ОДРЖАН ЈЕ СИНОЋ!

РЕДОВНИ?

САСТАНАК?

СИНОЋ?

ПРОФЕСОРА?

3/18

Believe It

Веровали или не!

НАЈРАДОЗНАНИЈИ ЧОВЕК НА СВЕТУ

Када је објавио „бомбу" да Американци, у ствари, немају националну химну, Рипли је био затрпан са пет милиона писама. У свима је називан огавним лажовом. Неизрециво срећан сео је и написао одговор... Био је истинит, иако невероватан

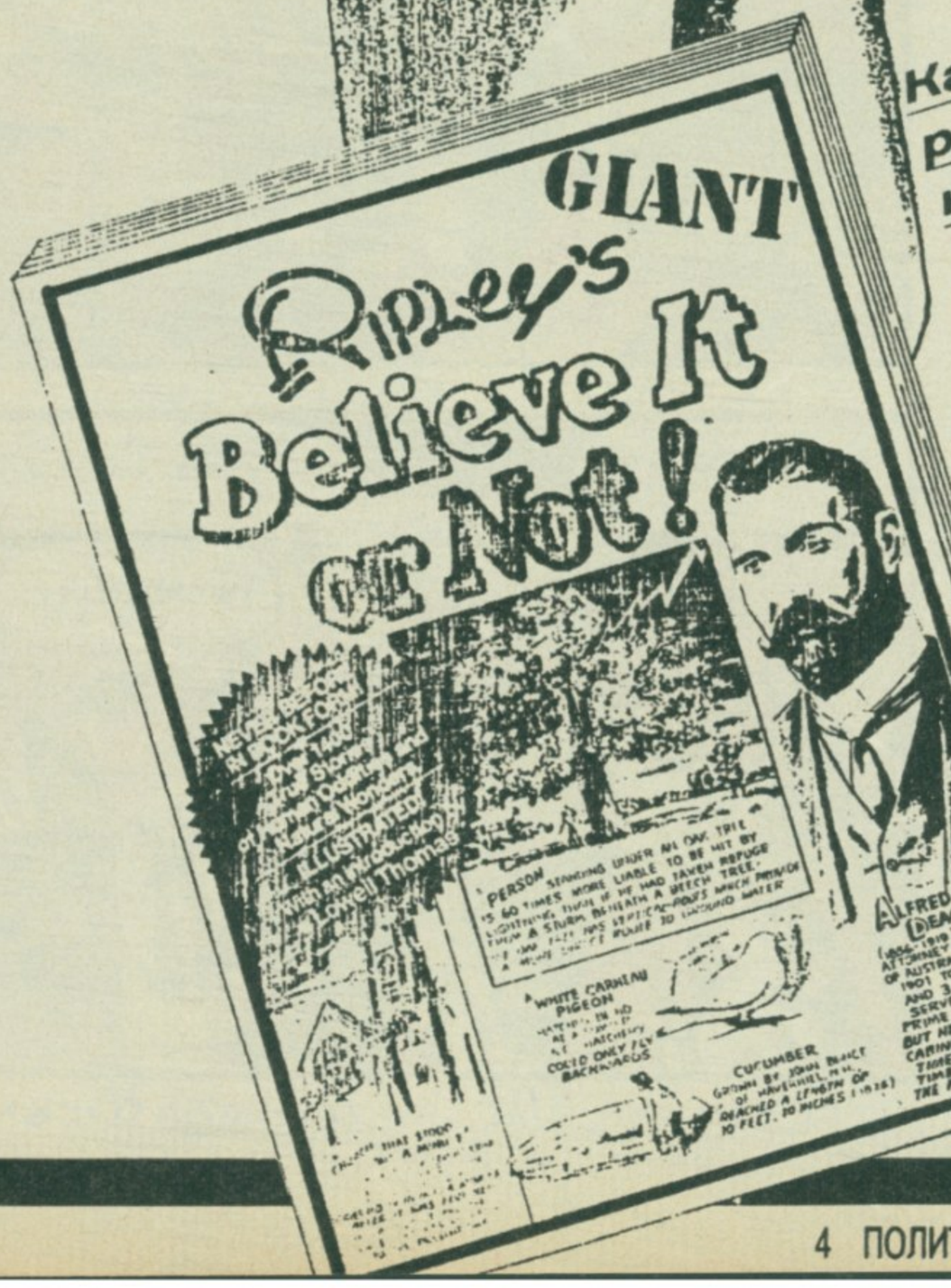

Било је то негде 1934. године. Још који минут и почеће популарна емисија њујоршког радија. Само да стигне гост.

Редитељ програма, који је својим слушаоцима желео да пружи нешто јединствено и занимљиво, нервозно је шеткао ходником.

У том часу на вратима се појавио крупан, гојазан човек чудно одевен. Плава кошуља, наранџаста лептир-машна, кариран сако од чупаве вуне, широке панталоне боје лешника и сјајно очишћене бело-црне спортске ципеле.

Али, више од одеће редитеља је изненадио бојажљив осмех основца којим му је човек прилазио.

– Јесте ли ви Роберт Рипли? – упитао га је.

Човек је тихо казао да јесте и поцрвенео.

Believe it or Not!®

...ИЛИ НЕ

Редитељ је био разочаран. Без речи му је пружио сценарио. Све што је од њега тражио било је да кратко, за свега пола минута, исприча како је дошао на идеју за своје „Веровали или не". После тога слушаоцима је требало приказати неколико драматизованих епизода из Риплијеве, већ чувене, серије, а за крај емисије остављено је да сам Рипли лично потврди да је све то жива истина.

По сценарију, ништа лакше од тога. Али, док је читао текст, Риплију се хартија тресла у руци. За тих пола минута четири пута му је пала на под и он је четири пута морао да се сагне и подигне је. А што при том није оборио микрофон, заиста је било право чудо.

Редитеља је пробијало сто знојева. Када је емисија најзад била завршена, Рипли га је изнемоглим гласом упитао: – Како је било?

Лице му је имало тако детињи израз да се професионални редитељев бес потпуно расплинуо. Пружио је Риплију руку и рекао:

– Недостаје вам само мало рутине. Иначе, били сте сјајни.

Да чудо буде веће, емисија се публици допала.

Често су се Риплијеви најближи сарадници питали како је, у ствари, успео да стекне популарност. Није имао ни префињен укус ни дух. Али је, зато, свим срцем учествовао у свему што би радио.

Једном је у пропагандне сврхе био замишљен овакав призор: у гњурачкој опреми Рипли је требало да скочи у велики акваријум у Маринленду и да, док буде давао храну ајкулама, опише своје утиске слушаоцима радија говорећи у микрофон причвршћен за шлем.

– Одлично! – узвикнуо је Рипли када му је то предложено. – Где је гњурачко одело?

Неко се сетио да га упита да ли је пре тога икада ронио.

– Нисам... – признао је. Ја чак не умем ни да пливам.

Ипак, тог дана је скочио у базен.

Сви Кинези у маршу...

Рипли је био родом из Калифорније. Као дете остао је без оца и морао је да напусти школу како би зарађивао за живот. Нешто цртачког талента и незајажљива радозналост било је све чиме је располагао.

До двадесете године животарио је правећи карикатуре за један спортски лист из Сан Франциска, али када је затражио повишицу плате – одмах је отпуштен. Прешао је у Њујорк и запослио се у листу „Глоб".

Једнога дана док је седео у редакцији лупајући главу шта да пише, стао је да шара по харији. Нацртао је тркача који је, крећући се натрашке, прешао сто метара за 14 секунди. Додао је још неколико спортских занимљивости и све то однео на сто главног уредника. Овоме се идеја допала, али је требало смислити наслов.

– Веровали или не! – предложио је Рипли.

– Одлично! – сложио се уредник и послао цртеже на клиширање.

Рубрика је у почетку излазила петнаестодневно, а касније свакога дана. Са спортских занимљивости Рипли је убрзо прешао и на остале. Нацртао је на десетине хиљада вињета, али су му три од њих обезбедиле успех.

Прва је била „Кинези у маршу". Једне ноћи после обилне вечере у неком кинеском ресторану Рипли се сатима превртао у постељи. А када је, најзад, заспао, сањао је дугачке колоне Кинеза које су прелазиле преко њега. Ујутру се пробудио уморнији него што је био кад је легао, али чврсто решен да утврди колико стварно има Кинеза у свету.

Тако је настала вињета на којој се видео читав низ људи косих очију како марширају по четворо у реду. Зачеље колоне губило се у даљини. Испод тога је писало: „Када би сви Кинези колико их има, постројени у редове по четири, морали да прођу поред једне трибине, њихов марш се никада не би завршио."

Сутрадан су почела да стижу писма. „Први пут" – сећао се тога Рипли, сав срећан – „људи су почели да ме називају лажовом."

Сачекао је да стигну сва писма, а онда је саставио одговор и умножио га како би свако ко му је писао добио објашњење. А оно је било веома просто: „Данас у свету" – писао је Рипли – „има око 600 милиона Кинеза. Марширајући по четворо у реду и прелазећи 24 километра на дан, поред трибине прошло би их око 26 милиона годишње. У току те године родило би се нових 60 милиона Кинеза. Према томе, не само што сви не би могли проћи поред трибине, већ би њихова колона постајала све дужа".

Друга вињета изазвала је право огорчење.

Највећи лажов на свету?

Неколико недеља после историјског Линдберговог лета од Њујорка до Париза, године 1927, Рипли је у својој рубрици објавио цртеж авиона како лети над морем, а испод текста је писало: „Линдберг је био 67. човек који је прелетео Атлантик без спуштања".

Те недеље стигло му је 200.000 писама и телеграма у којима је назван лажовом и човеком који се баца блатом на националне величине.

Рипли није знао шта ће од среће. Сео је и написао одговор. У њему је доказао да су Браун и Алкон прелетели океан још 1919, да је исте године енглески дирижабл „R-34" са 31 особом прешао растојање од Шкотске до Америке и натраг, а немачки „R-111" 1924. године с посадом од 33 члана од Фридрихсхафена до Лехерста. Укупно, дакле, 66 људи. Линдберг је заиста био 67.

Две године касније Рипли је објавио и трећу „бомбу".

Оно што су Американци певали као химну била је, у ствари, једна стара енглеска кафанска песма. Како је то могуће? За Риплија врло лако. Речи „Звездане заставе" написао је Френсис Скот Кеј, а затим их прилагодио мелодији једне баладе коју је нашао у некој старој песмарици.

Овога пута стигло је пет милиона протестних писама. А бура се није стишавала све до 1931. године када је сам Конгрес одлучио да изда званично саопштење у коме се и текст и музика „Звездане заставе" проглашавају за америчку химну.

Рипли је био неуморан. Чак и када су његови приходи достигли астрономске цифре, ни у чему није променио свој начин живота. Купио је, додуше, вилу са 29 соба и испунио је астешким маскама, малим будистичким храмовима и другим ретким предметима покупљеним широм света, али је и даље седао за свој радни сто тачно у 6,30 ујутру.

Мада Рипли, из принципа, никада није плаћао вести које је добијао од других, свакодневно их је стизало на стотине, из свих крајева света. Сем тога, имао је једног сталног сарадника чија је дужност била да трага за историјским занимљивостима. Сам Рипли правио је цртеже и исписивао текст испод њих.

Занимљиво је да је „највећи лажов на свету" изнад свега волео – тачност. Сваки, баш сваки податак морао је да буде проверен. Велики део материјала потицао је из прве руке: прикупио га је сам Рипли на својим многобројним путовањима. Чим би нешто чуо, почео би да се пакује.

Године су пролазиле, а Рипли је радио несмањеним гемпом. Путовања, радио-емисије, телевизијски програми, конференције, турнеје... Никад одмора. Једне вечери, негде после Другог светског рата, Рипли је приредио свечаност у својој кући. Био је прешао педесету и његове живахне смеђе очи нису више имале онај стари сјај. Пријатељи су га посаветовали: – Рипе, зашто не оставиш све и мало се одмориш?

Без речи је дохватио са стола шупљу куглу од слоноваче, какве су пре стотинак година рађене само у Кантону. Било је то чудесно дело људског стрпљења и умешности.

– Изгледа немогуће, зар не – рекао је држећи куглу у руци – да је један уметник утрошио цео свој живот да начини ово? Ето, овакве ствари терају ме да и даље радим. Доказати да и немогуће може да се догоди, да се, чак, свакодневно догађа око нас!

А онда, као да је све то пожелео да окрене на шалу, додао је:

– Тако вам је то... Веровали или не.

Роберт Рипли је до последњег часа остао на свом радном месту иако је већ патио од повишеног крвног притиска.

У среду 24. маја 1949. године појавио се, као и обично, у својој редовној емисији на њујоршкој телевизији.

Три дана касније је умро.

Рубрика „Веровали или не" и даље живи. Са цртежима других, додуше, она се појављује и данас у стотинама светских листова, па и на другој страници „Политикиног Забавника".

J. A.

ВУЛКАНИ – Земљин ватрени појас

СВИ СМО НАСТАЛИ ИЗ МАГМЕ!

Тако гласи нова, смела претпоставка о пореклу живота на нашој планети

Звали су га „Уснули стари лав", а право име величанственом, 5400 метара високом планинском врху у Колумбији, прекривеном вечитим снегом је Невадо дел Руис. Давне 1845. однео је хиљаду живота јер, под снегом је вулкан, али вулкани су у том делу света толико чести да их се људи и не плаше баш стварно. Зато нико није придавао важност малим потресима тла и диму који је повремено избијао из „Старог лава" током целе 1984. године.

Када се догодило, није било времена готово ни да се завапи, а камоли да се људи склоне из подножја Невада дел Руис. Затутњало је 13. новембра 1985. у девет сати увече. Одјекнула је ужасна, неописива експлозија за којом се подигао талас висок четрдесет метара од блата, комада леда, ишчупаних стабала. Збрисао је све што се нашло на путу: људе и куће, животиње, аутомобиле. Трајало је само неколико минута, али следећег јутра то више није било исто место. Стари лав да, он је изгледао уснуло као и раније. Али, под њим је била потпуно нова, заравњена долина од свеже лаве, пространа колико некадашњих једанаест долина. Места које се сто четрдесет претходних година звало Армеро више није било. Остало је под слојем онога што је излетело из Земљине утробе, дебелим негде пет, негде и осам метара. Нико од двадесет три хиљаде људи није се спасао.

Ова катастрофа само је последња у низу. И у њој се испољила она најстрашнија страна вулканске ћуди, да се никада не зна да ли ће се „пробудити" и када. Јер, нико још није успео да ухвати ритам вулкана, ако он уопште и постоји, док свако ново откриће око вулкана поставља и нека нова питања.

Где има дима...

У ствари, оно основно питање – шта су вулкани – није никаква тајна и веома је једноставно одговорити на њега. Довољно је завирити у Земљину кору, што за данашњу науку не представља тешкоћу.

Земљина кора је чврста, она носи и копна и мора. Али, она није много дебела, свега седамдесетак километара испод океана, а до сто километара тамо где су копна. Што се иде дубље, температура расте и то за три степена на сваких 100 метара. Дакле, она брзо достиже врелину од 1000 степени Целзијуса, а на њој се стене топе, па тако на дубини од сто тридесет или сто педесет километара испод површине оне, помешане са гасовима и воденом паром, чине такозвану магму.

На тој дубини, у таквом паклењем ковитлацу, влада и паклени притисак. Магма, заједно са гасовима, настоји да продре напоље. Али, Земљина кора је тврда, па она напредује полако, једва мили по километар на сат, тако рећи стењући, али – напредује сасвим сигурно ка површини. Она полако дуби свој пролаз – кроз тврде, гранитне стене

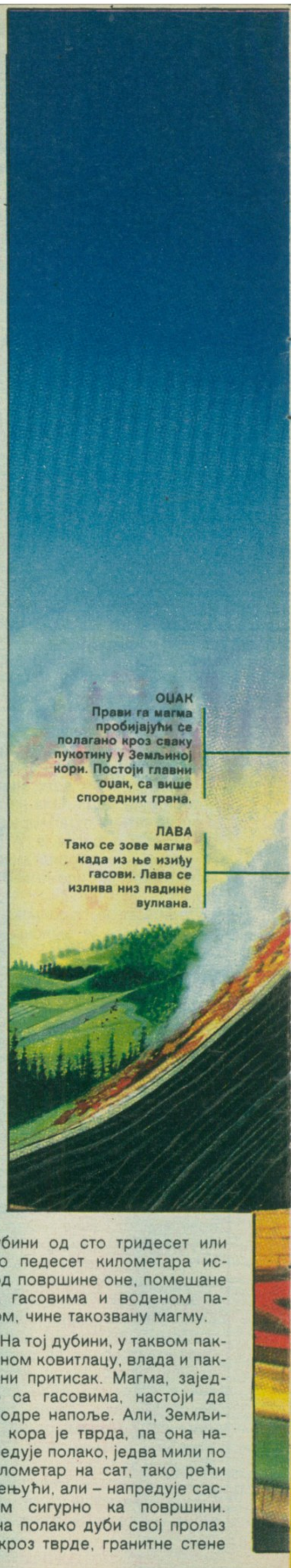

КРАТЕР
То је отвор кроз који шикне све оно из Земљине утробе када најпре ослобођени гасови пробију стањену кору и тиме изазову експлозију. Њу прати облак вулканске прашине и „бомбе" од врелог камења које могу да излете по неколико километара увис.

БОЧНИ ОЏАК
Ствара се кад део магме пробије кроз неку успутну пукотину.

КУПА
Сваки вулкан има облик купе која се ствара од охлађене лаве. Сваки пут кад избије ерупција нови слој лаве прекрије претходни, па вулкани могу бити високи и по неколико километара.

МАГМИНА КОМОРА
То је шупљина у којој се магма нагомилава и у којој она може да остане годинама пре него што успе да провали кроз тврде стене Земљине коре.

теже, кроз меке, оне базалтне, много лакше... Док се не нађе каква пукотина, док кора не попусти и онда, прво, покуљају гасови. Где има дима има и – магме! И биће ерупције, сасвим сигурно.

Оно што се не зна то је да ли ће то бити разорна експлозија или само изливање лаве без великих потреса. А то зависи само од једне ствари: самог састава магме. Ако су у њој растопљене поменуте тврде стене,

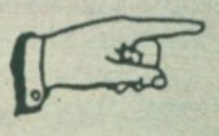

оне се, док навиру ка површини, хладе и по-

стају густе као тесто, па гасови тешко пробијају из њих. Зато експлодирају. А меке стене само тихо кључају и гасови шиште полако, брзином од стотинак километара на сат – што је ситница за њих! А и за људе, ако их има у близини вулкана, јер нема разарања.

Бујна машта младог научника

Наравно, вулкани су одувек, поред страха, изазивали и љубопитљивост. Како они настају?

Када је 1912. године у Хамбургу тада млади немачки астроном Алфред Вегенер одржао предавање о томе како су настали континенти, толико је запањио слушаоце да му нико ништа није поверовао, па ни колеге научници. „Немогуће ствари" које је он износио приписивали су, једноставно, машти једног двадесетшестогодишњака. Али! Погађате: време је Вегенеру дало за право, а он је тврдио да је некада давно на Земљи постојао само један једини, велики континент и око њега једно једино, светско море. Од тог копна, када се раздвојило, настали су континенти какве данас знамо. Али, говорио је Вегенер, раздвајање континената није завршено једном за свагда, него траје непрекидно.

Крупно и изненађујуће било је и откриће америчког научника Тјуза Вилсона из 1965. године. Он је изнео претпоставку коју су тек много доцније потврдили сателитски снимци: да се Земљина кора не састоји из једног „комада", него из мноштва плоча које су сложене као мозаик.

Данас се зна да тих плоча има најмање туце. Свака од њих носи понеко копно и море, а само једна, и то највећа, носи само море – Тихи океан.

Плоче се непрестано померају. Оне полагано клизе по „омотачу" који се налази испод њих, довољно чврстом да не утону у њега, а опет и довољно житком да нису као приковане. Тако се догађа и да се две плоче сударе ("мање или више нежно) и при том тежа плоча увек склизне под лакшу. А океани леже на тежим плочама и ту је објашњење зашто се Тихи океан стално, мало помало, подвлачи под копна која га окружују.

То није све. Понекад тежа плоча при „блиским сусретима" са лакшом утоне малчице дубље него што би било пожељно, па се и сама на том свом делу отопи и претвори у магму. Магма затим, по својој описаној природи ствари, почиње да продире ка површини и... ето вулкана, а ето и објашњења зашто их се највише начичкало баш по ободима Тихог океана. То је такозвани „Земљин ватрени појас" у који улазе сто тридесет и три активна вулкана дуж индонезијске обале, па двеста јапанских вулкана од којих је трећина активна, као и вулканска „линија" која иде целом дужином Аљаске, Северне и Јужне Америке.

Сваки пут кад се плоча помери настане вулкан, па су зато гротла готово свуда где их има – у низовима. Тако је и у дубинама океана, у којима се простиру планински венци дужином од шездесет хиљада километара или један и по пут Земљиног обима! А целом дужином врха тог подводног венца иде пукотина широка неколико стотина метара. Истраживачи океанског дна назвали су ту пукотину „рифт", а планински венац „океанска леђа". И нису престајали да се питају како су настала и леђа и рифт све док одговор није пронашао амерички научник Хери Хес 1960. године.

Џиновске шкољке, пужеви, црви

Хес је, пре свега, запазио да су стене океанског дна по свом саставу млађе и то много од оних на копнима. Зашто? Управо зато што се оне непрекидно обнављају, у ствари, представљају нову и увек нову лаву. А одакле она извире? Показало се и то: из рифта који није ништа друго него непрекинути низ стално активних вулкана. Кроз рифт магма полако, али без престанка, куља напоље.

Када је 1987. године „Наутила", мала подморница са окном за осматрање, кренула на свој истраживачки поход по океанском дну, први пут су направљени и снимци подводних вулкана из којих је кључало блато помешано са метаном. Свуда око тих гротла море је било топло јер су сами „извори" бљували врелину од триста до триста педесет степени Целзијуса. И у тој блаженој топлоти живот буја: џиновски морски црви, крабе и анемоне, медузе, големе шкољке, све је то „уживало" у плодном тлу од лаве.

Питање се поставило само од себе: да ли је и сам живот на Земљи првобитно и настао управо овде, око топлих и бујних подводних извора дуж рифта? И ако јесте, када је то могло бити и како? Научници за сада имају само питања, а одговоре не. Али, од питања се и почиње, па ето, са вулканима смо на почетку...

Припремила
М. Крстуловић

Ко су биле мајке неславних синова

АЛФОНСО ЈЕ ДОБАР ДЕЧАК...

... упорно је тврдила Тереза Капоне која је своје дете, најпознатијег америчког гангстера, редовно посећивала кад год се налазило иза решетака

Тереза Капоне рођена је у Италији коју је, заједно с мужем, напустила 1893. године и настанила се у Њујорку. Живели су у италијанској колонији у Бруклину и Тереза је радила као шваља. Када јој је умро муж 1920, њен четврти син Алфонсо, звани Ал, преузео је улогу главе породице. У то време Ал Капоне је већ почео да стиче име у њујоршком подземљу.

Како је био нежан син и увек се старао о породици, Тереза никада није поверовала да новац од кога живи потиче од великих гангстерских послова: уцењивања, кријумчарења, проституције, убистава.

Царева захвалност

Луције Домиције, касније познат као озлоглашени римски цар Нерон, био је син из првог брака чувене лепотице и развратнице Агрипине Млађе која је отровала свог другог мужа да би се удала за цара Клаудија I.

Када је Нерон напунио шеснаест година, Агрипина је хладно отровала и Клаудија и довела свог сина на царски престо. Али, мајка, још млада и лепа, сувише се мешала у његове личне и државничке послове и Нерон је удесио да је смакну. Тако јој се лепо одужио.

Кажите мајци...

Осамнаестогодишња Мери Ен Холмс била је љупка продавачица цвећа у Лондону када је упознала талентованог глумца трагичара Џунијуса

Брутиса Бута. Он је већ био ожењен, али га то није спречило да се лудо заљуби у нежну и добродушну Мери Ен и с њом 1821. године емигрира у Сједињене Америчке Државе.

Мада су у Америци живели као муж и жена, Бутова законита супруга сазнала је за њихову везу тек 1846. Бут се од ње развео 1851. и, најзад, венчао са Мери Ен.

Она му је изродила десеторо деце од које је девето, Џон Вилкис Бут, било њено мезимче. И Џон Вилкис је њу обожавао и његове последње речи док је умирао – пошто је у позоришту убио америчког председника Абрахама Линколна – биле су: „Кажите мајци... кажите мајци... да сам умро за отаџбину".

Побожна грешница

Ваноца деи Катанеи била је љубавница шпанског кардинала Родрига Борџије који је касније постао римски папа Александар VI. Добили су четворо деце од које је Чезаре Борџија, злогласни војвода, војсковођа, политичар и тровач, било прво.

Лепа Ваноца удавала се четири пута а последњег мужа изабрао јој је папа Александар лично. Ниједан од тих бракова није утицао на њихову љубавну везу.

Мада је живела „у греху" и била мајка чувених тровача, Ваноца је остала запамћена по својој искреној побожности. Била је и веома богата и, када је умрла, оставила је тестаментом цркви у којој је сахрањена толико новца да су монаси августинског реда служили мисе за покој њене душе следећих двеста година.

Није дошла у Москву

Јекатерина Гелаџе, мајка Јосифа Висарионовича Џугашвилија Стаљина, рођена је 1856. године у грузијском селу као кћерка кметова. После удаје за Џугашвилија материјални положај јој се није поправио па је радила као вешерка и шваља.

Јекатерина је желела да њен син Јосиф, будући Стаљин, постане свештеник и целог живота је жалила што је он изабрао сасвим десету каријеру.

Она никада није савладала руски језик и, када је њен син постао све и сва у Совјетском Савезу, није показала ни најмању жељу да напусти своју скромну кућу на Кавказу и пређе у Москву.

Није познато да ли је икада сазнала какво је чудовиште од човека родила и волела.

Зеница ока маминог

Необразована осамнаестогодишња девојка из Баварске Клара Пелцл дошла је да живи код свог рођака ујака Алојза Хитлера за кога се, на крају, и удала. Пре Адолфовог рођења помрло им је троје деце па је будућег суманутог фашистичког диктатора и злочинца мајка пазила као зеницу ока.

Клара није доживела његову чудовишну „славу" пошто је умрла од рака 1908. године. Кажу да је Адолф Хитлер био луд од туге и бола за њом, јединим бићем које је у животу волео.

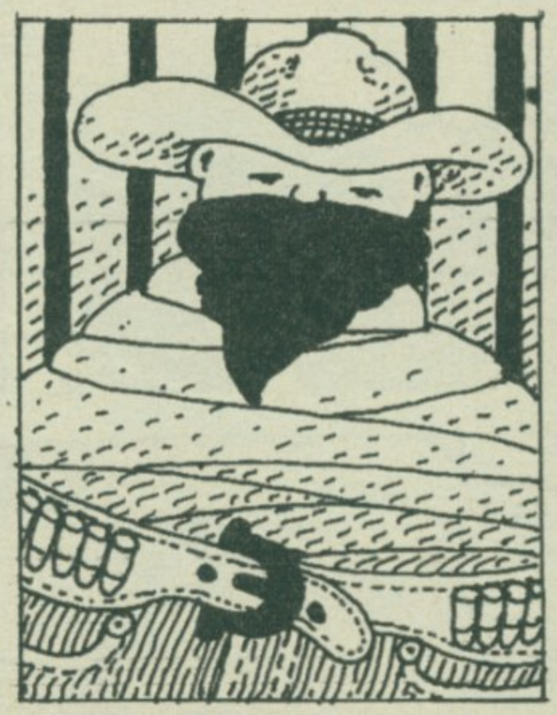

Ватрено наслеђе

Зерелда Коул удала се у седамнаестој години за Роберта Џејмза и с њим отишла у државу Мисури 1840. године. Џеси је био њихов други син – старији Џејмз умро је док је овај још био дете. Зерелда се по други пут удала за извесног господина Симса, али је брачна срећа била кратког века. Сматрајући да њена деца морају да имају оца, она се и по трећи пут удала и то за доктора Рубина Семјуелза.

Током плодне бандитске каријере својих синова Џесија и млађег Френка Зерелда им је остала привржена не замерајући им пљачкање толиких банака. Најзад је и она доспела у новине где је описана као „грациозна у држању и понашању, прибрана и тиха, са искрицама ватре које су повремено избијале на њену иначе савршено спокојну површину".

Можда су синови од ње наследили баш ту ватрицу и претворили је у пожар који је харао банкама.

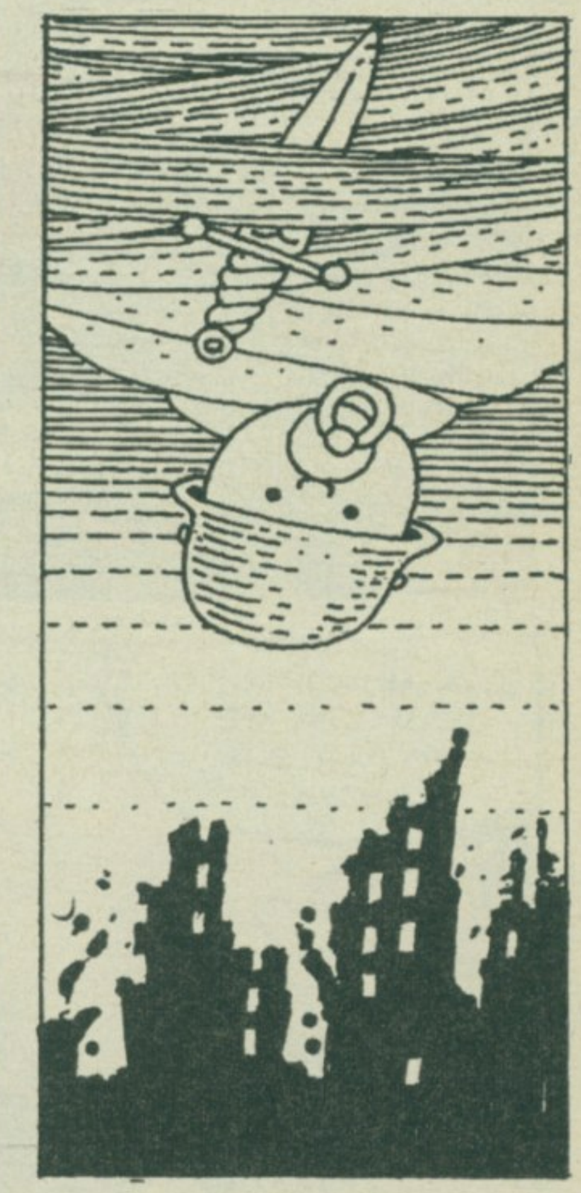

Учитељица и ковач

Роза Малтони, рођена у малом италијанском селу 1858. године, била је оличење скромности и племенитости. Док је као учитељица службовала у селу Довији, удала се за месног ковача Александра Мусолинија.

Њихово треће дете Бенито, вечито у неприликама, био је стална мајчина брига. Она није доживела да га види као фашистичког Дучеа – умрла је 1905. године од менингитиса.

Б. Дожић

—Илустровао: Љубомир Милојевић-Љубац

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

БОЛЕСТ СЕДЕФАСТЕ СВЕТЛОСТИ

Познато је да је славног шпанског сликара Франсиска Гоју у 46. години снашла тешка болест која га је мучила све до смрти. Наиме, године 1792. сликарево здравље се нагло погоршало. Постао је растројен, патио је од грчева, халуцинација, оглувео је, а десна страна тела му се одузела. Боловао је неколико месеци, а онда се донекле опоравио и вратио послу. Додуше, потпуно измењене личности и погледа на свет, што се огледа у његовим делима из тог доба. Многи историчари, а и лекари, веровали су да је посреди био сифилис. Међутим, др Вилијам Нидерланд одувек

је сумњао у овакву тврдњу па је започео историјско истраживање о Гојиној болести. Прво што је урадио било је да се запита да ли је човек који је имао сифилис могао да поживи 36 година и то тако бурних и плодних. Свакако не! Гоја није боловао од ове тешке болести већ од једне друге, зване сатурнизам (тровање оловом), сматра др Нидерланд чија су истраживања недавно објављена у мексичком часопису „Медицина и друштво".

Један од доказа, а и помоћи при дијагнози уметникове болести, било је и поређење Гојиних сметњи и сличних симптома тровања оловом групе радника који су бојили један мост у Диселдорфу. Овакво поређење извршено је зато што је познато да је сликар своје боје правио сам, мешајући пигменте са веома отровним белим оловом. Нидерланд сматра да је уметник користио олово у неограниченим количинама и управо зато његове слике имају ону својствену седефасту светлост.

КИНЕСКИ ЗА 48 САТИ

Најновији метод за учење страних језика који је измислио Сиврен Шантанов постао је преко ноћи веома популаран у Совјетском Савезу. У почетку су многи сумњали у спектакуларне успехе које је постизао Шантанов, али после изјаве најугледнијих лингвиста с Московског универзитета морали су да положе оружје: „Група студената заиста је научила кинески језик за 48 школских часова." При том су још, по речима самог Шантанова, имали бољи изговор него он који је живео у Кини. У чему је тајна?

Сваки процес учења састављен је из два дела: усвајање информације и њено коришћење. Традиционалне методе пре омогућавају да се информације „убаце" у главу него да се користе. Шантановљев метод, који убрзава обуку 10-15 пута, заснива се на томе да се увежба трајна веза: примање – чување – коришћење информације при чему наставник има само улогу технолога – ученик самостално савлађује страни језик. Сваки полазник курса ради са својим магнетофоном и читавих 45 минута говори, понавља, упоређује своје резултате са гласом из слушалица.

ХЛЕБ С УКУСОМ – БЕТОВЕНА

Већ је добро познато да биљке воле да „слушају" музику. Сви људи који гаје цвеће одлучно тврде да оно знатно боље успева уз мало приче и лаких нота.

Али, оно што сада покушавају да докажу Јапанци (ех, опет ти Јапанци) ипак је изненадило све. Наиме, пекари из „Шикишима Бејкинг компаније" из Нагоје доказују да класична музика прија и – тесту. По њиховим речима, тесто за хлеб ужива у нежним звуцима, диже се и игра па се и његов квалитет побољшава.

Кад се тесто умеси, ставља се у велике замрзиваче. Следећа три дана „ужива" углавном у Бетовеновим

ПОМОР ЗВЕЗДА

Совјетски научници покушавају да проникну у једну тајну: зашто је изненада, и без икаквог видљивог разлога, на обале Белог мора недалеко од луке Архангелск вода избацила хиљаде угинулих морских звезда. Десетине километара обале било је прекривено овим мекушцима, што ни највећи стручњаци још нису имали прилике да виде или прочитају.

У центру за интензивну обуку у Москви ради се на новим плановима: овим методом експресно ће учити енглески летачко особље „Аерофлота" као и контролори летења, царинице персијски, турски, кинески, а направљен је и програм за оживљавање изузмрлих језика.

симфонијама. Музика је пажљиво одабрана јер, по речима Јукичи Минове, директора продаје, тесто за хлеб воли само мирније деонице, јачи тонови би га узнемирили.

– Купци су презадовољни – каже Минова. – Наш хлеб се умногоме разликује од осталог, тврде, јер је хрскавији и некако слађи.

Само се треба досетити нечег оригиналног, одмах ће се појавити имитатори. Пекари из Фукушиме кренули су сличним примером. За разлику од колега из Нагоје они своме тесту пуштају музику Моцарта и то два пута на дан. Тако неопходни микроорганизми у тесту не умиру, објашњава директор Фумико Охара, и хлеб је врхунског квалитета.

Шта је следеће? Можда ће се неко ускоро јавити с тврдњом да су ципеле много мекше уколико „слушају" Френка Синатру.

Илустровао: Зоран Петканић Петко

НЛО,

МОГУЋЕ И СТВАРНО

И ОНИ СТАНУЈУ ОВДЕ

Ово нису приче за малу децу јер их ни велики не разумеју. Непознати летећи објекти често шетају и нашим небом а виде их сасвим озбиљни људи. Ратомир Вучковић, контролор летења, сведочи из прве руке...

Ноћ је била без месечине, али видљивост изузетна: до 200 километара. На торњу Обласне контроле летења у Београду није било много посла. Ретки авиони надлетали су на великим висинама, град и контролори су углавном чаврљали с посадама тамо горе. На видику је била још једна сасвим мирна, уобичајена ноћ. Закратко.

Глас пилота „боинга 747" пакистанске авио-компаније – који је летео из Мале Азије према аеродрому Кенеди у Њујорку – у почетку је био миран. Питао је контролоре да ли је над Београдом пуштена нека већа осматрачница. Над самом вароши, јављао је, види огромну куглу чудне светлости. Провером у Хидрометеоролошком заводу контролори су оповргли такву могућност. Из „боинга 747" поново је стигао глас да је кугла ту, да је необично велика и да су збуњени њеним присуством.

Из контроле су ЈАТ-ов авион, на линији према Скопљу, кад је већ био изнад Ваљева, вратили да провери јер на радару није било никаквог сигнала. Наш човек, искусан пилот, потврдио је речи колеге из пакистанске авио-компаније. Ни радар са Батајнице, војног аеродрома, ништа није имао на свом екрану. У истом тренутку аеродрому Сурчин приближавао се „Луфтханзин" теретни авион. Из контроле су и њега замолили да провери пријаву о постојању необичне кугле тамо где јој није место: Из немачке летелице је јављено да ништа не виде. Онда је, сасвим неочекивано, до контроле летења допро крик:

– Шта је ово... чудо... Некаква огромна светлећа кугла... – на вези је и даље био „Луфтханзин" авион.

У истом тренутку из Батајнице је јављено да су приметили неидентификовани летећи објекат. Налик је огромној лоптастој мући, само је чудне тамноцрвене до зелене боје. Мањи авион је узлетео да у блиском сусрету утврди о чему је реч. Пилот је убрзо известио контролу да му се учинило да је ударио у неку мембрану која га је на чудесан начин скренула с путање. Кад се окренуо да види шта је то, заправо, кугла се мућевито – слично каквом небеском лифту – уздигла и за две-три секунде нетрагом изгубила.

Сутрадан ујутро је начелник Обласне контроле летења саветовао ноћну смену да оно што су видели заправо нису видели, бар не најбоље. Наравоученије које је следило гласило је да нема потребе да о томе около много причају.

Била је 1983. година, а човек који нам је ово саопштио био је у ноћној смени. Ратомир Вучковић, скоро тридесет година на торњу. Однедавно у пензији.

(Не)видљиви шпијуни и несташни облаци

Откад је човек почео радозналије да посматра небо, увек је на њему налазио нешто што га је збуњивало. И кад се сам успентрао горе, тајне нису нестајале. Изнад главе су му се и даље врзмале чудне ствари које је једино успео да смести у појам – неидентификовани летећи објекти (НЛО). Лети, а немаш појма шта је ни откуда је. И тако крећу приче, најчешће на граници (не)могућег.

У међувремену наука ћути и, тајновито, покушава да препозна неидентификоване предмете који шарају нашим небом. Љубопитљивој јавности једино преостаје да, бар, нађе поуздане сведоке. „Забавник" овога пута за сведока – а поводом недавне појаве НЛО изнад јадранске обале и неких необичних матери-

Илустровао: Брана Јовановић

јалних трагова на земљи – позива човека коме је, једноставно, професија забрањивала да не види оно што види. Дакле, поменути контролор летења, и те како важна карика у бризи за безбедност путника и авиона, прича:

– У 98 одсто случајева појаве које многи сврставају у НЛО или „мале зелене" прилично је лако објаснити. Пре свега, у питању су посебни метеоролошки услови, али и шпијунски сателити. Ваља знати да Американци ни данас нису престали да шпијунирају Совјете и да повратак њихових извиђачких балона, према базама НАТО пакта у јужној Италији, води преко наше земље. Отприлике линијом Велико Градиште – Ваљево – Сарајево – Дубровник – Јадранско море... Ту су, још, и метеоролошки балони... се из правца Македоније, а први су их пријавили капетани два авиона, врло уплашени за безбедност лета. Потпуно независно један од другог, дали су готово исте податке о облику, брзини и начину кретања НЛО. Своје изјаве чак су и потписали. Извештај је прослеђен „вишој инстанци" и, како је то до сада био обичај, вероватно спакован у некакав бункер, с надом да ће одгонетка кад-тад, ипак, стићи.

Авиони нестали без трага

Без правог објашњења остао је и још један случај, блиски сусрет с тамо нечим непознатим, који се збио септембра 1976. на нашем небу. Сведоци тврде да је то овако било, видели су на радару, а

ГРАД ПОД МОРЕМ, ЈАДРАНСКИМ

Случај који се збио крајем шездесетих година у водама Јадрана, од Лошиња према Италији, сасвим сигурно је необјашњив и ко зна кад ће, и да ли ће уопште, неко успети да проникне у његову тајну.

– Млади пилот поручник имао је квар на свом апарату и о томе известио контролу. Мајор који га је водио наредио му је да напусти летелицу катапултирањем, али је наш официр одлучио да остане до последњег тренутка не би ли некако спасао скупоцену летелицу атерирајући на површину мора. Пошто се тачно знао положај авиона, трагање за њим почело је и пре него што је ударио у воду. Ангажовани су и бродови и подморнице и хеликоптери. Ништа није нађено: ни тело човека, ни остаци авиона, чак ни мрља нафте. Ни Италијани који су се прикључили истрази нису баш ништа открили... – прича Ратомир Вучковић, контролор летења у пензији.

Даљи део приче је невероватан, а гласи овако:

– По причи коју сам касније чуо од поменутог мајора, иначе мог пријатеља, млади поручник се јављао и после пада у море. Иако се авион више није видео на радару, радио-веза је и даље беспрекорно радила тако да је пилот јављао како полако тоне, па да види град у мору. Описао га је као град округлих грађевина у концентричним круговима. Централни трг био је у облику амфитеатра, а приметио је и неке мрке грађевине које личе на геометријске фигуре. Последње речи које су се чуле говориле су о неком подводном броду. Тако је забележено на тонској траци коју су надлежни одмах однели. Шта је даље било с њом, није ми познато, знам само да је мајор брзо пензионисан...

Крајем септембра и почетком октобра се, још, над морем, језерима и рекама догађају чудне промене на небу и то лаику са земље личи на неко непознато васионско тело. Отуда, вероватно, и објашњење појава виђених недавно изнад наше обале... Јер, и сасвим мали кумулонимбуси могу да збуне посматрача. А кад прича крене, никад је зауставити. Посебно што и наука ћути...

Ћутња је сасвим оправдана ако се зна да ни та два процента нису занемарљива бројка у свакодневном виђењу којекаквих небеских непознаница. Недавно је, управо почетком октобра, и грчка контрола летења приметила потпуно необјашњиве кугле налик на комете. Кретале су касније добили додатне податке из такозваних проверених извора.

На линији Дубровник – Сарајево пилот „Свисера" узбуђено је јавио Обласној контроли лета у Београду (у Југославији је небо иначе подељено на контроле у Београду и Загребу) да види летећи предмет налик чигри. Није велик, креће се око себе, али и горе-доле, десно-лево. Приближи се летелици и онда одскочи, као да се игра. Истоветну поруку контролори су добили и од посаде „Луфтханзе" и нашег „Авиогенекса" који су у том тренутку туда пловили. Непознати летећи објекат тада се сместио и на радарски екран. Занимљиво је да ниједном путничком ави-

ону није улазио у путању, није му ометао лет.

Наши контролори одмах су позвали у помоћ ратно ваздухопловство и два наша „мига" узлетела су да извиде у чему је ствар. Невероватно је, прича Вучковић, да је та љубопитљива чигра истог оног тренутка кад су се ловци одлепили од земље застала и праволинијски кренула према северу. Као да се уозбиљила. Све су то лепо и читко могли да виде на радарском екрану. Уз то, тај НЛО попео се на безбедну висину да не угрожава друге летелице које су се тада налазиле на том парчету нашег неба. А из ваздуха је, то најбоље знају и контролори и пилоти, изузетно тешко проценити удаљеност појединих објеката. Чигра је, назовимо је тако, и то умела.

И док су наши ловци покушавали да је стигну, она им је бежала, може се рећи и зачикавала их: успори па убрза. Пилоти су тражили одобрење да отворе ватру, али им са земље није дозвољено. Сасвим паметно јер тај НЛО ништа и никога није угрожавао. Кад се већ приближио граници са Мађарском, колеге су колегијално поступиле и обавестиле северне суседе шта се збива. Уосталом, чигра је већ доспела и на њихове радарске екране.

Мађари – који су тада у ваздуху увек имали две летелице ради контролисања границе – наредили су својим ловцима да крену према НЛО и, ако не добију никакав одговор, отворе ватру.

– Мађари су покушали да га оборе, видео сам то јасно на свом екрану – сведочи даље Ратомир Вучковић. – Међутим, после неколико секунди сва три циља, све три светле тачке, стопиле су се у једну. Следеће што је виђено били су муњевити одрази једне тачке чија је брзина била бар пет пута већа од брзине звука. Њу, једноставно, даље нисмо могли да пратимо јер нашим радарима нетрагом беже сви објекти бржи од 2,5–3 Маха... Кад смо од колега из Мађарске затражили објашњење, рекли су само да немају коментара...

Уређаји су отказали

Ова прича са границе (не)могућег имала је свој наставак три месеца касније. Вучковић је у незваничном разговору са својим мађарским колегом Золтаном Војтом сазнао да се пилоти никада нису вратили у базу и да је, без обзира на изузетно опсежно трагање, остала загонетка због чега нигде нису нашли њихова тела нити и најмањи део авиона...

Крајем седамдесетих година ЈАТ-ови пилоти на линији Београд – Загреб редовно су пријављивали да имају сметње, од радио-веза до чудног понашања инструмената у исправној летелици. Један случај био је на ивици трагедије. Опет по причи Ратомира Вучковића, сведока:

– Редован авион из Београда већ је био у почетном прилазу ка Загребу, кад је пилот, љутито, пријавио угрожавање. Тада је и контролор на радару приметио други циљ у близини иако није имао било какве податке да би било ко други ту могао да буде. Капетан је непознату летелицу описао као издужену цигару, потпуно неосветљену, али нормалног начина летења. Покушао је неколико пута да је избегне, али она као да се прилепила уз њега. Изненада се предњи део непознате летелице осветлио снажном љубичастом светлошћу. Истог тренутка сви уређаји у пилотској кабини су отказали показујући невероватне и нетачне податке. Једино је радио-веза радила беспрекорно, као да је то намерно тако урађено, па је капетан успео да спусти авион, слушајући упутства контролора летења који га је, уз помоћ радара, водио док није угледао писту. Тада га је и непозната летелица напустила...

Овакве и сличне приче углавном се не обелодањују. И пилоти и контролори летења ћуте, као да се ништа није збило. Разлог је, на изглед, једноставан: не желе да их свакојаке стручне и лекарске комисије гледају с подсмехом, да проверавају њихово психичко стање. Ако летелица безбедно стигне до одредишта и поред блиског сусрета с нечим о чему мало ко шта зна, додатне главобоље ником нису потребне. Чак ни онима задуженим да знају шта им то, сасвим неовлашћено и прилично комотно, вршља по небу.

Ипак, без обзира што о НЛО званичници упорно ћуте, јавна је тајна да се тим непознатим летећим предметима сасвим озбиљно баве врло озбиљне и мудре главе. Код нас се одгонетањем тих небеских загонетки бави војска, део одељења задуженог за безбедност. На челу је један пуковник, анониман за љубопитљиву јавност. У свету такође раде у тишини, а у Совјетском Савезу чак постоји посебан Институт који проучава непознате уљезе над нашом планетом.

Свет тајни све је мањи.

Петар Милатовић

Гинисов зоо

ТАКО ЈЕ ПРО

Кад би се сви примерци Гинисове књиге рекорда издати до данас у свету (63 милиона!) поређали један на други, добила би се 163 стуба од којих би сваки био висок као Маунт Еверест. А од рекорда у њима који се односе на животиње могла би се изградити овећа планина, као наш Триглав. Ево само неких најзанимљивијих о две најпопуларније домаће животиње

ЈОШ ЦЕНТИМЕТАР ДО МЕТРА

Највиши од свих паса су немачка дога и ирски вучји хрт – од земље до врха хрбата достигну и до 99 центиметара.

●

ШИБИЦА ИЛИ ПАС?

Јоркширски теријери, чивава и патуљасте пудле најмање су расе паса на свету чији одрасли примерци појединих подврста теже и мање од 453 грама! За најмањег одраслог пса сматра се један јоркширски теријер који је имао димензије овеће шибице. Овај малешни створ, угинуо је 1945. као двогодишњак, био је висок 6,3 а од врха носа до корена репа мерио је 9,5 центиметара. Тежио је невероватних 113 грама!

●

ГАРФИЛД И ПО

Најкрупније су мачке расе регдол: мужјаци ове врсте достигну 6,8 – 9,07 килограма. Поређења ради: код већине домаћих мачака мужјаци имају просечно 2,81 килограм, а женке 2,45 килограма. До највеће тежине међу свим домаћим мачкама успео је да догура пругасти мачак по имену Хими. Кад је угинуо 1986, а тада је имао 10 година и четири месеца, тежио је равно 21,3 килограма.

●

ТЕРМИНАТОР

Најбољи ловац у мачјем роду био је шарени мачак по имену Таузер. Израчунато је да је он у току свог живота уловио тачно 28.899 мишева, што ће рећи просечно три миша дневно.

ШЛА ЛАКОМИСЛЕНА ЕНИ

СЕДИ, УСТАЈ, ДОНЕСИ!

Најуспешнију методу за дресирање паса имао је Арманд Рабутињо из САД, а свој највећи успех постигао је кад је основним командама научио 132 пса за само један дан – од 9 ујутру до 6 увече.

ПРУГАСТИ МЕТУЗАЛЕМ

Мачке живе дуже од паса, међутим, научници се и данас споре колико износи рекордан живот домаћих мачака: чуле су се чак тврдње да су неке доживеле 43 године! Званично, до данас је најдуже живео мачак Пус који је успео да прослави 36. рођендан и умре одмах сутрадан.

●

МИНИ ФОРМАТ

Међу домаћим мачкама најситнијег су раста сингапурске дрејн кет. Одрасли мачори теже просечно 2,72 килограма, а женке 1,81 килограм.

●

СУПЕРМАМА

Пругаста мачка по имену Дасти донела је у току свог живота на свет укупно 420 мачића! А највећи досад познати накот имала је једна бурманска мачка – 19 мачића. Окотила их је уз помоћ царског реза.

●

76 У ЦЕЛОМ СВЕТУ

Најређи пас на свету је такозвани чинук, одгајен почетком 20. века у САД да буде коришћен као пас за вучу. Чак и кад се налазила на врхунцу популарности, ова раса бројала је само 300 примерака, да би се тај број 1966. смањио на 125. Дванаест година касније било је свега 28 чинука на свету, али је заслугом Друштва власника паса ове расе од тада њихов број више него удвостручен. Септембра 1985. у Њујорку се оштенило укупно шест младунаца чинука и сада пасмина броји 76 примерака који сви живе у Америци.

●

ЧЕТВЕРОМЕСЕЧНИ ПЛАНИНАР

Године 1950. један четворомесечни мачорчић из Женеве, следећи групу алпиниста, узверао се на Матерхорн, алпски врх висок 4478 метара.

НЕУМОРНИ КАУБОЈ

Просечни век пса износи 8–15 година. Проверени подаци да је неки пас живео дуже од 20 година крајње су ретки, а највећа званично призната дужина живота код паса је 29 година и пет месеци. Толико је, наиме, поживела једна аустралијска куја пасмине хилер. У руке својих власника стигла је 1910. године као штене и следећих 29 година гонила крупну стоку на пашу. У зору 14. новембра 1939. није устала ни отишла на посао.

●

НЕ ДОЛАЗИТЕ У ОБЗИР!

Године 1907. власница једног пекинезера у Сједињеним Америчким Државама одлучно је одбила понуду богатог индустријалца да му свог љубимца прода за 32.000 фунти. То је највиша цена икад понуђена за једног пса.

●

МИЛИОНЕРКА

Највеће наследство које је икад припало једном псу – 15 милиона фунти – завештала је 1931. године својој пудлици једна стара дама из Њујорка.

●

ДЕТЕКТИВ ЗАУЕР

За најбољег пса трагача проглашен је доберман пинчер по имену Зауер. Он је 1925. године ухватио једног лопова следећи га по трагу пуних 160 километара.

●

ДЕМОГРАФСКИ БУМ

Најбројније досад познато легло – 23 штенета – окотила је 1944. године представница расе америчког фоксхаунда. Сви штенци остали су у животу.

Године 1975. бернардинка по имену Лакомислена Ени, из Либана, такође је оштенила 23 младунца, али је преживело „само" 14.

●

СКУПЉИ ОД ЗЛАТА

Године 1967. власница белог персијског мачка очију боје меда одбила је понуду Американца који се бавио узгајањем мачака да му прода свог љубимца за 2000 гвинеја (1 гвинеја = 7,688 чистог злата). Овај мацан из Графема ушао је у историју као најскупљи представник домаћих мачака.

●

ЛЕСИ СЕ ВРАТИО КУЋИ

Године 1923. шкотски овчар Боби изгубио је своје власнике који су га повели са собом на летовање. Шест месеци касније вратио се кући превалivши 3.200 километара.

БОЖИЋНА ЈЕЛКА

Пас који је освојио највећи број награда и медаља, победник на десетинама и десетинама међународних изложби, и то на четири континента, била је немачка овчарка са подужим именом Ч. Клејфилдс Мон Ами.

В. М.

Илустровала: Драгана Јовчић

ЖИВОТ ПИШЕ ДРАМЕ

У КЛОПЦИ ОД СВИЛЕ

Пилот је био беспомоћан: купола и ужад падобрана заплели су се око задњег дела авиона и приморали га на понирање. Тако је онеспособљена летелица вукла за собом деветнаестогодишњег падобранца

Тачно у 16 часова авион „PZL-104 Wilga 3P" уздигао се са травнате писте и полетео. Био је миран и јасан октобарски дан ове године и један од уобичајених тренинга чланова аероклуба из Најнбурга у северозападном делу Немачке. Лаганом, али снажном „вилгом" управљао је искусни тридесетогодишњи Фридрих Шмит: до тог лета имао је готово 400 скокова падобраном, преко 500 сати летења у једрилицама и 150 часова за командама спортских авиона.

Срећно, момци!

На седиштима иза њега седела су три падобранца: двадесетдвогодишњаци Уве Ротбаум и Јозеф Хинтерладер и деветнаестогодишњи Јохан Тепфер. Прва двојица имала су иза себе већ по стотинак скокова, док је најмлађи, Јохан, требало тог дана да изведе свој трећи скок. Младић је деловао смирено, али су његови искуснији другови, заједно са пилотом Фридрихом, добро знали како се осећа. Давали су му последња упутства и савете покушавајући да узбуђење и трему одагнају шалама.

Кад је авион достигао висину од тачно 1000 метара и кренуо у хоризонталан лет, Фридрих им је дао знак да могу да искачу, један за другим.

– Срећно, момци! – надјачао је буку мотора. – И паметно.

Десна врата „вилге" остављена су на земљи да не би сметала при искакању. Том отвору први је пришао Уве Ротбаум. Махнуо је друговима, стао на „папучу" испод отвора и скочио. Убрзо су у дубини иза себе видели његов падобран: све је у реду. Искакање и отварање падобрана без муке је извео и Јозеф Хинтерладер. Сад је на реду био Јохан Тепфер.

Док је прилазио отвору, осетио је како му се стомак грчи. Али, младић је, иако је знао да га обузима трема, истовремено желео да све радње везане за скок изведе беспрекорно, тим више што је авионом управљао његов учитељ и пријатељ Фридрих који му је, још као дечаку, био више од узора. Дивио се његовим вештинама, пратио га у стопу и, захваљујући највише њему, и сам постао заљубљеник у летење, висину, скокове.

Док је искорачивао десном ногом да би стао на папучу, Фридрих се окренуо, насмешио и намигнуо Јохану преко рамена и у знак подршке подигао стиснуту песницу.

Само неколико тренутака касније све је изгледало сасвим другачије.

Тешко да ће се икада утврдити када је и да ли је Јохан повукао ручицу којом се отвара главни падобран. И поред данонoћних напора, тих неколико језивих секунди не може детаљно да се сети. Све што се с њим догађало на само неколико метара од папуче до задњих крила авиона, такозваних хоризонталних стабилизатора, у његовом сећању једноставно не постоји.

Без кормила – катастрофа...

Вероватно оног истог трена кад се младић одвојио од папуче, односно авиона, муњевито се отворила купола његовог главног падобрана. Непун секунд касније и она и ужад која су је спајала с падобранцем омотали су се око задњег, десног крила надомак репа летелице. „Вилга" се затресла, дотад миран лет одједном је почео да се ремети.

Висећи укосо испод авиона, већ пренеражен свим што се догодило у том скоро не-

НЕВЕРОВАТНО, али ИСТИНИТО

РУПЕ НА ГЛАВИ

Такозвани „синови цвећа" шездесетих година неговали су различите ритуале, али ништа није било тако чудно као обичај бушења главе!

Отварање рупе на глави није нешто ново – зна се да нека примитивна племена то одавно чине, али још није разјашњено због чега. Разлози за овај опасан чин код њих су највероватније религијске природе, а могли би да буду и нека врста терапије за одређене болести...

Покрет синова цвећа, познат као хипи, појавио се почетком 1962. године када је холандски лекар Барт Угес објавио у својим радовима да ниво и стање свести зависе од количине крви у глави. Мозак је смештен у чврсту и ограничену облогу која смањује проток кисеоника и проток хранљивих материја, тврдио је он. А решење је: прављење отвора на глави и то обичном електричном бушилицом за дрво и метал. На тај начин појачава се проток крви и ослобођени мозак почиње да пулсира у ритму срца. А пошто, с годинама, дух заробљен у чврстој лобањи све више отупљује, сад кад је ослобођен добија прилику да још више обогати снове и дечачка маштања.

Угесово решење за „ослобођење духа" наравно да није одговарало холандским властима, а ни нормалним особама, па су га сместили у психијатријску болницу... Међутим, његове идеје прихватили су припадници тада новог хипи покрета за које је свака врста „нове свести" била вредна ризика, па макар се бушила и сопствена глава.

Најзагриженији следбеник Угеса и његове теорије био је један књиговођа, такође Холанђанин, који је написао и књигу под насловом „Bore Hole" (Отворити рупу). Она му је донела велику и лаку зараду, па тренутно живи у Лондону где води једну сликарску галерију.

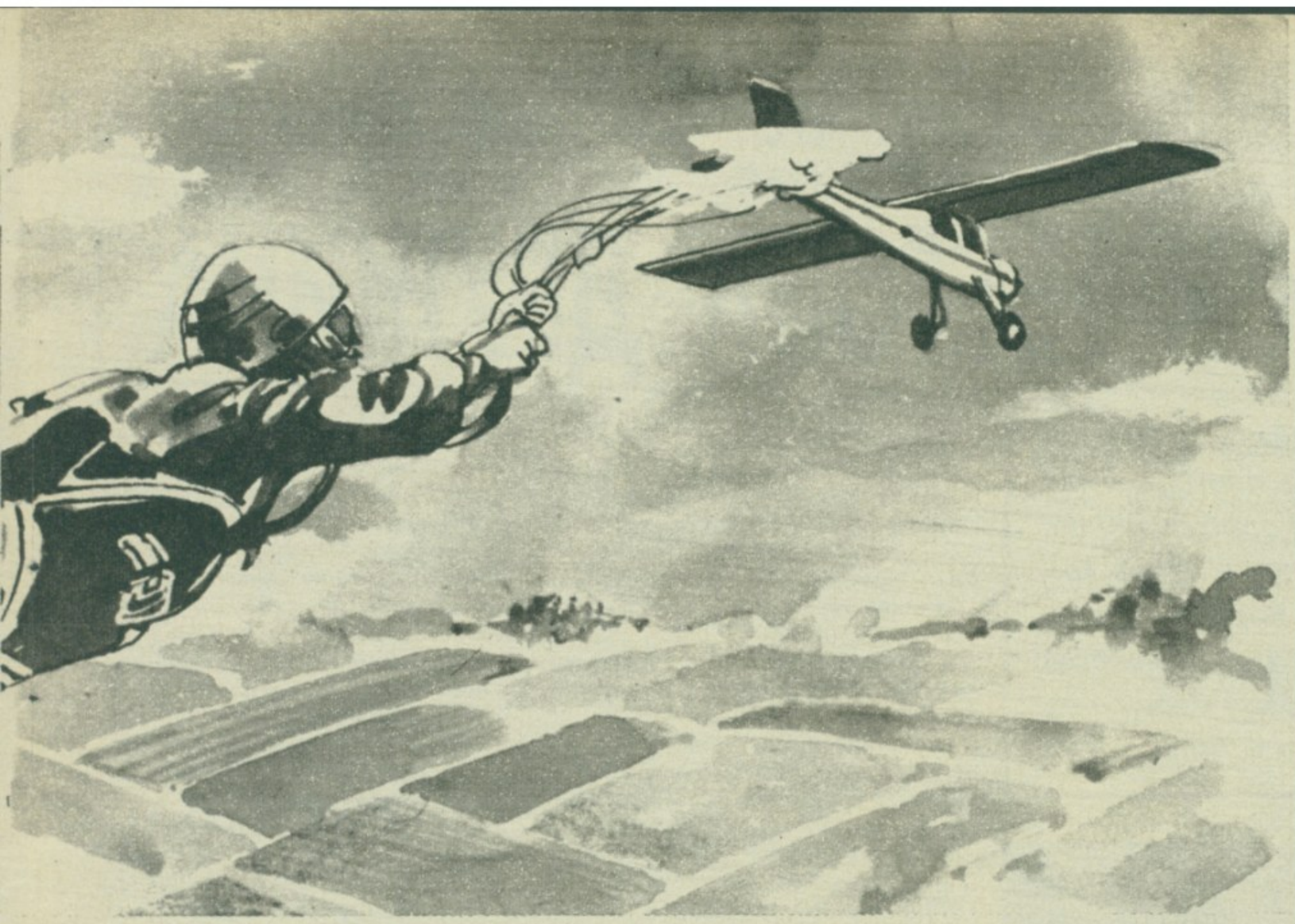

мерљивом делићу времена, Јохан је погледао увис. И запрепастио се.

Свилена купола падобрана и ужад увукли су се и заглавили у уском размаку између првог, стабилног дела крила и оног другог, покретног, такозваног кормила висине, односно дубине. Његовим покретањем пилот из кабине командује да ли ће апарат усмерити горе или доле. Без исправног кормила висине готово сваки авион осуђен је на катастрофу. Зато се Јохану Тепферу крв следила у жилама од призора који је угледао: то проклето кормило било је потпуно блокирано и у положају за понирање!

Младић је уплахирено трзнуо затегнуту ужад. Узалуд. Вукући га за собом, „вилга" је још кратко летела равно, а онда почела да понире.

Још не верујући у све што се муњевито догађало, Јохан је у једном тренутку, колико му је то његов необичан положај дозвољавао, видео како Фридрих снажно трза ручицу за покретање кормила висине. Запазио је да је његово лице и тада било мирно и одлучно. Међутим, сви покушаји пилота били су безуспешни: нагнут носем ка земљи, авион је нагло губио висину, иако је мотор још радио пуном снагом.

Гледајући како му се тло све више приближава, падобранац је одлучио да учини оно што су на часовима обуке често понављали за овакве случајеве: откачити главни и приземљити се помоћним падобраном.

– А Фридрих? – прострујало му је кроз главу. – Шта ће бити с њим?

Суновраћајући се параболично ка земљи, „вилга" је сад летела „на леђима", с точковима окренутим увис. Фридрих је, дакле, седео наглавачке, висина се смањивала и – више није могао да искочи.

То је знао и Јохан. Али, он се још надао да неко чудо ипак може да се догоди. Више је него веровао у умеће једног Фридриха Шмита покушавајући да одагна грозну мисао да у тим стравичним тренуцима он последњи, и последњи пут, види учитеља и пријатеља живог.

Желим да скачем

Међутим, и разум, и нагон и оно мало искуства говорили су му да више нема ниједног часа за било какво размишљање. Већ су прелетели и реку Везер. Дрхтавом руком повукао је ручицу на посебној бравици и откачио главни падобран. Тако се одвојио од авиона и од – Фридриха. Истог тренутка активирао је резервни падобран. Осетио је трзај и залелујао се. Био је спасен. Али, био је очевидац наставка и краја те драме.

Као да грозничавим погледом жели да заустави стрмоглављујући лет несрећне и свима драге „вилге", Јохан је гледао како је, немоћна, и даље на леђима, све ближа тлу. Кратко је летела готово паралелно с равницом испод себе да би се трен касније, уз снажну ломљаву, претворила у безличну гомилу крхотина.

Кад је ногама додирнуо земљу, затетурао се од шока. Био је далеко од радости што је све извео као најискуснији падобранац. Знао је да Фридриха више нема...

Стручна комисија ваздухопловних стручњака детаљно је испитала узроке ове трагедије и утврдила да је до ње дошло због стицаја несрећних околности. Међутим, тај закључак није могао да утеши Јохана Тепфера. Дуго је био као у бунилу, данонoћно су му се враћали страшни тренуци његовог трећег скока, последњи тренуци живота Фридриха Шмита и авиона „вилге". Другови су га тешили, мислећи у себи да младић неће смоћи снаге да више икада стави падобран на леђа. Зато су били и те како изненађени кад се једног дана појавио у клубу и одлучно изјавио да жели опет да скаче. Сви су се, изненађени, упитно згледали.

– Због Фридриха – рекао је кратко и мирно. – Сигуран сам да би и он тако поступио.

И. Л.

Илустровао: Брана Јовановић

ЗАМРЗНУТО ДЕТЕ

Зима 1984/5. у континенталном делу Сједињених Америчких Држава била је веома хладна. Од Мичигена до Тексаса непрекидно је беснело невреме.

Ујутро 19. јануара 1985. у Милвокију, у држави Висконсин, температура је била поларна. Жива у термометру спустила се на минус 60°C. Док су његови родитељи још спавали, мали Мајкл Троуш, стар само две године, у пиџами је изашао на снег и кренуо у „шетњу"...

Нашли су га неколико сати касније – буквално смрзнутог! Није дисао, читаво тело било је прекривено кристалима леда, а његове мале руке и ноге изгледале су као четири штапића. Брзо су га пренели у болницу где га је преузела екипа од осамнаест лекара, укључујући и доктора Кевина Келија, стручњака за хипотермију. Сви су мислили да је издахнуо. Његово смрзнуто телашце неугодно је шкрипало док су га стављали на операциони сто... Са телесном температуром од минус 16 степени још нико није био враћен у живот.

Лекари, ипак, нису одустајали: прикључили су тело дечака на апарат срце–плућа и покушали да му загреју крв убризгавајући му средства против ширења мозга. Истовремено су на телу начинили више резова зато што је ткиво испуњено водом из замрзнутих ћелија претило да „експлодира".

Иако су се јавили и први знаци живота, дечак је пуна три дана провео у потпуно бесвесном стању. А онда, на запрепашћење свих, одједном се вратио у живот – брзо, као што се и заледио. Морали су једино још да му пресаде неке делове коже, али не због смрзавања, већ због великих ожиљака који су остали на рукама и ногама. И то је било све.

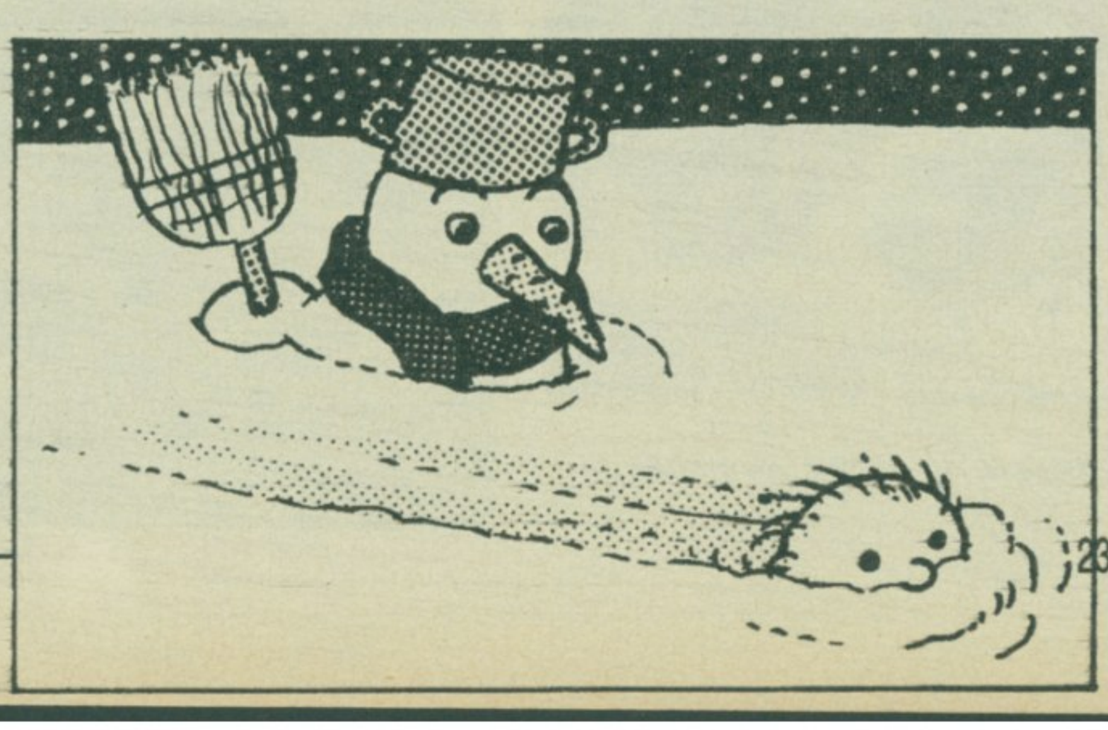

У следећем лекарском извештају стајало је, између осталог, да на мозгу Мајкла Троуша нема никаквих оштећења, што би га, иначе, свело на биће које само вегетира. Претпоставља се да је преживео управо зато што је био тако мали и зато што га је налет леденог ветра замрзнуо готово у трену. Његов мали мозак и успорени метаболизам нису имали већих потреба за кисеоником и то је било пресудно. Да је био нешто старији и крупнији, сигурно би се нашао на листи оних чије је животе однела једна страшна зима.

С. И.

Илустровао: Растко Ћирић

УЗ ПОКЛОН У ОВОМ БРОЈУ: „ЛЕЈКЕРСИ" – ТИМ ОСАМДЕСЕТИХ

ЧАРОБЊАК И ЊЕГОВА ДРУЖИНА

У анкети најпознатијих америчких листова кошаркашки клуб из Лос Анђелеса проглашен за најуспешнију спортску екипу САД осме деценије. Прва звезда „Меџик" Ирвин Џонсон, а Владе Дивац наследио легенду овог тима Карима Абдула Џабара. За „Лејкерсе" навијају и Џек Николсон, Мајкл Даглас, Џон Мекинро, Барбара Стрејсенд, Мајкл Џексон, Дон Џонсон, Тејтум О'Нил...

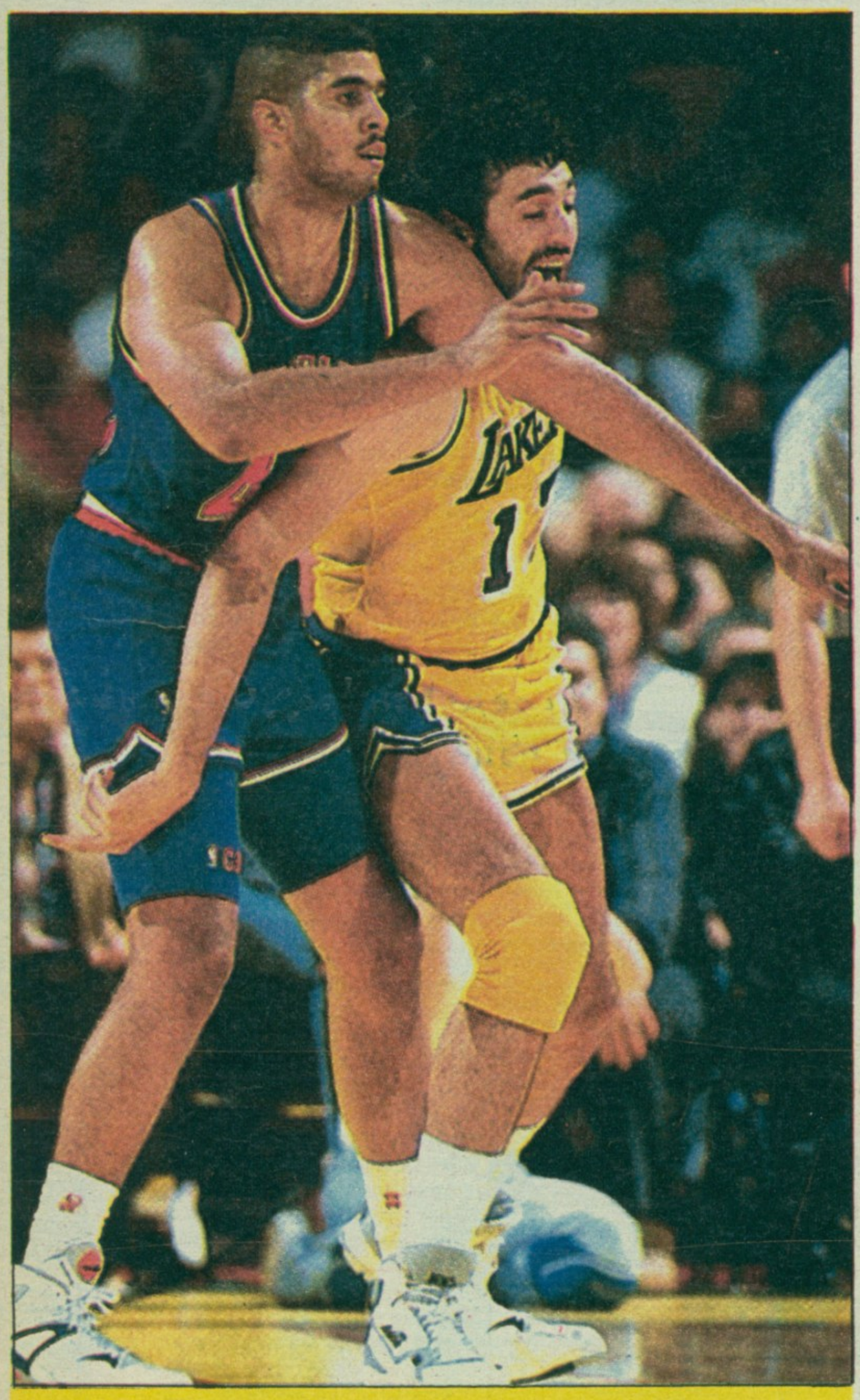

Владе Дивац у дуелу са Догертијем, центром „Кливленда".

Уочи овогодишњег, 45. по реду, првенства америчких професионалних кошаркаша (NBA), Ирвин „Меџик" Џонсон, капитен „Лос Анђелес Лејкерса", ексклузивно за „Политикин Забавник" рекао је:

– Не предајемо се, свако ко мисли да смо готови не зна ко смо.

„Лејкерси" су постали члан NBA лиге 1949. године. До 1961, када су се преселили у Лос Анђелес, њихово место боравка био је Минеаполис. Ту су и освојили првих пет шампионских титула (1949, '50, '52, '53, '54).

После скоро две деценије, 1972, овог пута у својој чувеној дворани „Форум" са 17.505 седишта, „Лејкерси" освајају шесту титулу, да би до седме чекали наредних осам година.

Иако су за овај тим играле кошаркашке легенде као што су Џорџ Микан, Верн Микелсен, Елџин Бејлор, Геил Гудрич, Џери Вест (садашњи генерални менаџер клуба, познат и по томе што је на заштитном знаку NBA његова силуета), Вилт Чембрлен, Карим Абдул Џабар, златно доба „Лејкерса" везано је за појаву Ирвина „Меџика" Џонсона 1979. године.

Овај „чаробњак", надимак је добио још у средњој школи, пресудно је утицао на развој кошаркашке игре. Висок 205 cm, постао је први универзални играч на свету: изванредан плејмејкер, али исто тако одличан и на позицијама центра и крила. Уосталом, као почетник, у финалу „плеј-офа" сезоне 1979/80, када због повреде у одлучујућој утакмици у борби за шампионски прстен није могао да игра Карим Абдул Џабар (218 cm), „Меџик" је преузео улогу центра. Оно што је он тада постигао (42 поена, 15 скокова и седам асистенција) и дан-данас се препричава.

Блистава „Меџикова" каријера поклопила се са доласком новог власника клуба, Др Џери Бас, познати јужнокалифорнијски трговац зградама и земљиштем, 1979. је у „пакету", за 67,5 милиона долара, купио „Лејкерсе", „Лос Анђелес Кингсе" (хокејашка екипа у којој данас игра Вејн Грецки), дворану „Форум" и ранч од 7.000 хектара. Данас се само вредност кошаркашког клуба процењује на око 130 милиона долара!

После 1980. „Лејкерси", предвођени „Меџик" Џонсоном и Џабаром, освајају још четири титуле – 1982, '85, '87. и '88. Њихово ривалство са „Бостон Селтиком" обележило је осму деценију.

Пре годину дана у анкети најпознатијих америчких листова „Лос Анђелес Лејкерс" проглашен је за најуспешнију спортску екипу САД у протеклих десет година. Ласкаво признање није мимоишло ни „Меџик" Џонсона који је у конкуренцији врхунских тенисера, атлетичара, пливача, рагбиста, играча бејзбола и голфа, проглашен за најбољег спортисту деценије у САД.

Када бисмо писали о томе шта су све постигли и освојили кошаркаши „Лос Анђелеса", то не би стало ни у један цео број „Политикиног Забавника". Зато ћемо овог пута споменути само најзанимљивије детаље из богате историје „Лејкерса".

Највише титула најбољег играча првенства (MVP) у својој колекцији трофеја има Карим Абдул Џабар – шест („Меџик" их има три). Последњих 11 година „Лејкерси" су регуларни део сезоне завршавали са 50 или више победа. Они држе и рекорд NBA у броју остварених победа у једном првенству – 69 (само 13 пораза), као и рекорд у „непобедивости" – 33 узастопне утакмице (од 5. новембра 1971. до 7. јануара 1972). У 42 сезоне биланс победа и пораза „Лос Анђелеса" је 2.081–1.286. Највише скокова (42) на једној утакмици „Лејкерса" имао је Вилт Чембрлен (3. 7. 1969. против „Бостона"), а најбољи стрелац био је Елџин Бејлор – 71 поен (15. 11. 1960. против „Њујорка"). „Лејкерси" са свим тимовима NBA имају позитиван биланс, једини минус је у одмеравању снага са „Бостоном" (63–82).

Због близине Холивуда „Лејкерси" имају најелитнију публику. Уз саму клупу са играчима често могу да се виде Џек Николсон, Мајкл и Кирк Даглас, Џон Мекинро и Тејтум О'Нил, Мајкл Џексон, Голди Хоун, Вупи Голдберг, Дајана Кенон, Барбара Стрејсенд, Дон Џонсон...

Прошле године производи NBA са обележјима Лос Анђелеса били су најпродаванији од свих тимова Лиге.

Већ другу годину дрес са бројем 12 носи наш ас Владе Дивац.

Р. Павловић

ПИШИТЕ „ЛЕЈКЕРСИМА"!

Кошаркаши Лос Анђелеса сваке године из свих крајева света добију више од 100.000 писама. За све оне који би желели да се дописују са „Меџик" Џонсоном, Вортијем, Скотом или А. Ц. Грином објављујемо адресу „Лејкерса": Los Angeles Lakers 3900 W. Manchester Bvld. The Forum Box 10, Inglewood, CA 90306. Телефон „Лејкерса" је: 991-213-4193100.

ЧЕРЕМАЈА

АФРОМЕРИКА

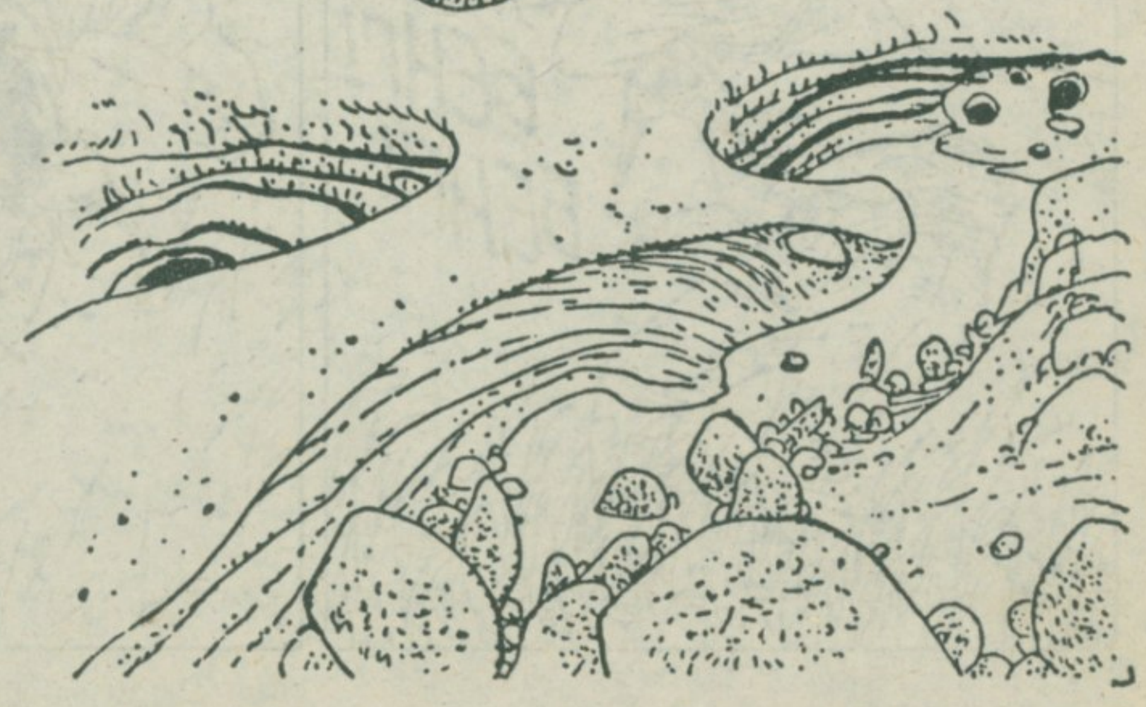

1

КЛИК!
БЕНГ!
БЕНГ!

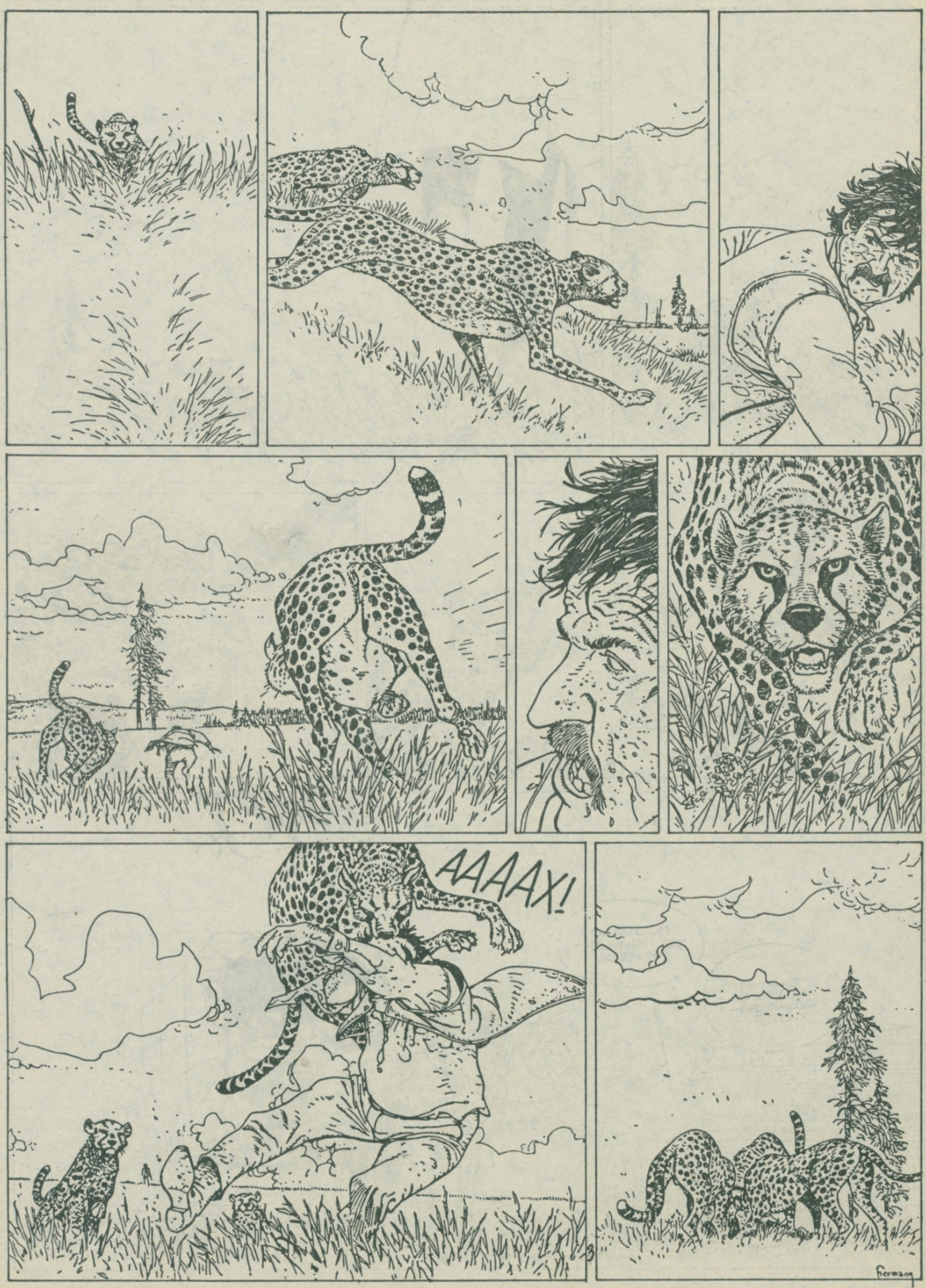
AAAAX!

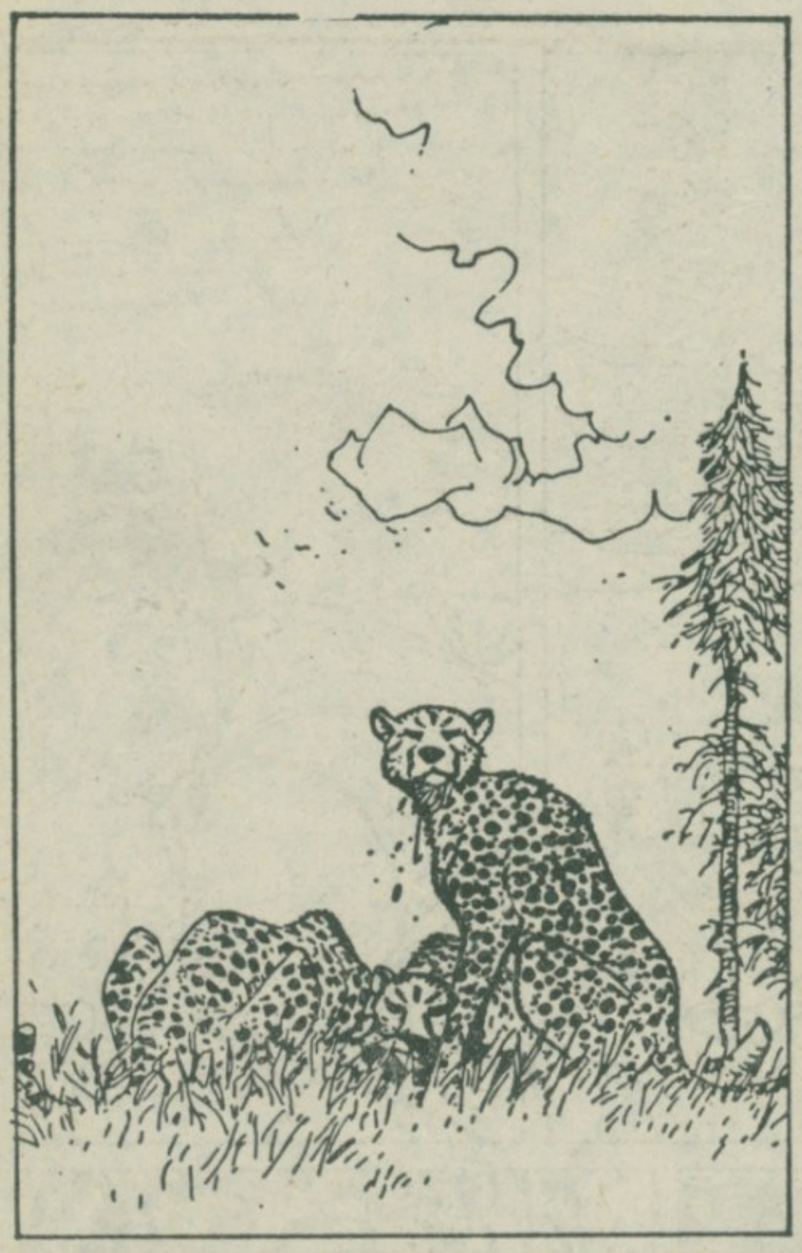

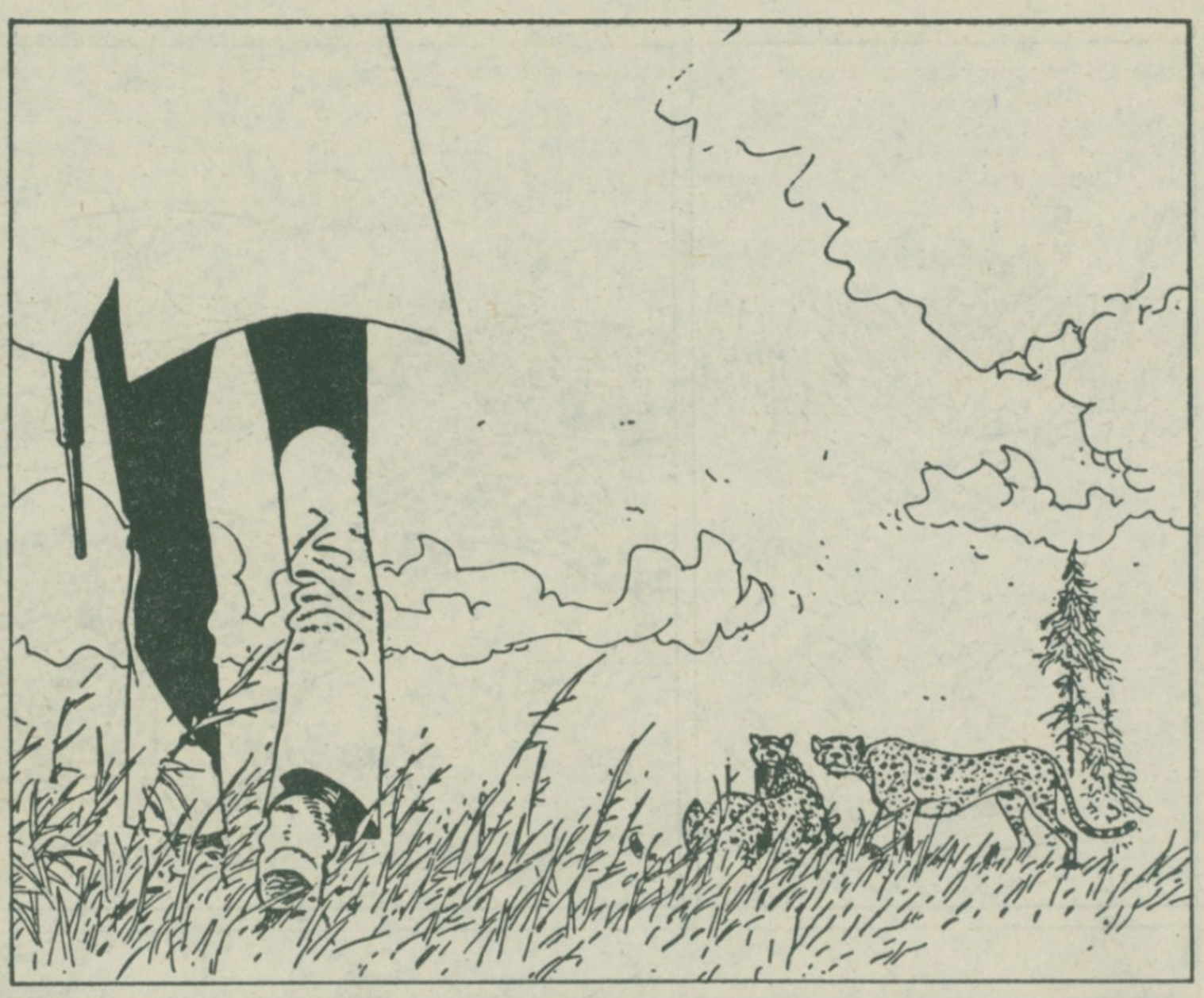

ПОСТАЛО ЈЕ НЕИЗДРЖИВО!
ЗНАМ, И ВИ ОДОЛАВИТЕ!
4

ПРЕ ДВА ДАНА УБИЈЕН МИ ЈЕ БРАТ! ТАЧНИЈЕ, РАСТРГНУТ! ГРОЗНО!

ИДЕМО! ХВАЛА ЗА ЧАЈ, ГОСПОЂО!

УЖАС! МОРАЈУ НАПУСТИТИ СВОЈ ДОМ ЗБОГ НЕКИХ ГРАМЗИВАЦА!

ЈАДНИ ЉУДИ!

ОВО ЈЕ ВЕЋ ЧЕТВРТА ПОРОДИЦА КОЈА ОДЛАЗИ!

ЈЕСИ ЛИ ЧУО, ВУДИ? ОДЛАЗЕ! ШТА САМ РЕКАО – СВЕ ПРОЛАЗИ И ОДЛАЗИ!

ХЕЈ, КАЖИ ОДМАХ ШТА СИ СМИСЛИО, ДА СЕ ПРИПРЕМИМ!

НИЈЕ ТИ ШТОС ДА ТАКО ПРИЧАШ О ОВИМ ЈАДНИМ ЉУДИМА! ОСЕЋАМ СЕ КАО ПУЖ БЕЗ КУЋЕ!

ИЛИ КАО СИРЋЕ НА МОЈОЈ САЛАТИ!

КАД ЈЕ ТАКО, ЈА ОДОХ И НИШТА МЕ ОВДЕ НЕЋЕ ЗАДРЖАТИ!

ОСИМ КИШЕ!

ШТО ВУДИ ОДЕ? КАО ДА ЈЕ ЉУТ?

ЖИНУЛО МУ СЕ ДА СМЕТА!

НАДАМ СЕ ДА ГА НИСИ УВРЕДИО?

?...

'АЈДЕ, ЕЗРА! ВРЕМЕ ЈЕ ЗА НАНАЊЕ!

ЗНАШ, ЏЕР, НИСАМ ГА УВРЕДИО!

БРИНУ МЕ ОНИ ГУЏЊИ У ДАЉИНИ... И СВИ ТИ ЉУДИ КОЈИ БЕЖЕ! НИЈЕ ШАЛА!

НИСАМ ЗНАО ДА ЈЕ МАРТА СЛАБА ПРЕМА ВУДИЈУ!

ВУДИ? АХ! ДА!

УВЕДИ КОЊЕ! ИДЕМ ДА ПОПРИЧАМ С ЊОМ!

ООХ!

ЊИИИИ ЊИИИИИ!

МОЈА ГУШКА! МАРТА, УГАСИТЕ СВЕ!

!?

СТОЈ!

БЕЖИ!

КУРДИ, ЈЕСИ ЛИ ДОБРО?

БИЛО ЈЕ И БОЉЕ! УФ... СВИЊА!

ААДХ!

ЕЈ! ДОЗАВОЛА!

ПАЗИ, САМО ЈЕ РАЊЕН!

"ЦРЊА"? ОВДЕ?

ЈЕСИ ЛИ ВИДЕО ЛАНЦЕ?

И ОСЕТИО!

ОВАЈ НИЈЕ ОБИЧАН ЛОПОВ! ХТЕО ЈЕ КОЊА, ДА БИ ПОБЕГАО! АЛИ, ОД КОГА?

УМЕСТО ШТО ПРИЧАТЕ, БОЉЕ ДА МИ ПОМОГНЕТЕ ДА ГА ПРЕВИЈЕМО!

АКО БАШ ХОЋЕТЕ, ИЗИГРАВАЈТЕ МИСИОНАРКУ... АЛИ НЕ МОРАЈУ СВИ ЗА ОВО ДА САЗНАЈУ! ГДЕ ИМА ДИМА, ВАТРА НИЈЕ ДАЛЕКО!

НЕ ФИЛОЗОФИРАЈ!

ЧУЈЕШ ЛИ ИСТО ШТО И ЈА?

ПРИ-БЛИЖА-ВА СЕ!

'ОБЕШ ДА ТЕ ШТО ПРЕ СПАЗЕ?

ВЕЋ СУ НАС ОНИ УОЧИ-ЛИ!

ВРЕМЕ ЈЕ ТЕШКО! КИША БЕ!

БАР НЕ МОРАМ СУТРА ДА ЗАЛИЈЕМ БАШТУ!

PPPPPPPPP

PPPPP!

'ЕЈ, ВАС ДВО-ЈИЦА!

ИЗГУБИЛИ СМО ЗАТВОРЕНИКА! ЦРНУ У ЛАНЦИМА! ЗНАТЕ ЛИ НЕШТО О ТОМЕ?

НЕ ЗНАМО... ЗНАТЕ, МИ СА СЕЛА... УХ... ХМ... ОВАЈ...

А МОЖЕМО ЛИ ЗНАТИ КО СТЕ ВИ?

МИ СМО ЦЕНТУРИОНИ "ОПСТАНКА" (1)! ДОШЛО ЈЕ ВРЕМЕ ДА ИЗАЂЕМО ИЗ АНОНИМНОСТИ И ОЧИСТИМО АМЕРИКУ ЗА НАС БЕЛЦЕ! ТУ СМО ДА ВАС ЗАШТИТИМО!

(1) ЕКСТРЕМИСТИЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА

ЗАШТИТИТЕ? ОД КОГА? ЗАШТО? НИШТА СЕ НИЈЕ ДЕСИЛО! ЗБОГОМ, ЦЕНТУРИОНЕ!

ГОСПОДЕ! ЧЕР ЈЕ ПОЛУДЕО...

НЕ СВИЂАШ МИ СЕ, МАЛИ! ДА НИСИ ПРИЈАТЕЉ СА ОБОЈЕНИМА?

ЕЈ, КРИС! ДОЂИ!

КОЛИКО ВИДИМ, ОВО ЈЕ КРВ!

НИЈЕ СЕ НИШТА ДЕСИЛО, А?

ХМ... УФ... ВРАГА...

КИША! МОКАР САМ ДО ГОЛЕ КОЖЕ!

КОД МАРТЕ ЈЕ ПОЖАР!

ТРЕБА ДА НАЂЕМ ЗАКЛОН! МИРИШЕ ПАЉЕВИНА!

ЧЕРЕМАЗА! ГОСПОДЕ! ОСЛОБОДИ ГА!

ПОКУШАЈ ОПЕТ, ЧЕРЕМАЈА! БУЦИ!

АЛИ КАКО? ОНЕ БУДАЛЕ СУ НАПРАВИЛЕ „МРТВИ ЧВОР!

САМ ЈЕ ТО ТРАЖИО! НЕ ЗНА ДА ЗАЧЕПИ! ГУБИЦУ НА ВРЕМЕ!

НЕ... МОГУ... ВИШЕ...

ШТА СЕ ДЕСИЛО?

БУДИ САМ БОГ ТЕ ШАЉЕ!

ШТА ЈЕ ОВО?

ЗАР НЕ ВИДИШ ДА ЧЕРЕМАЈА ИЗИГРАВА ДИМЉЕНУ КОБАСИЦУ!

ШТА ЧЕКАШ? ФОТЕЉУ, ПА ДА ОДГЛЕДАШ КРАЈ ПРЕДСТАВЕ!

БРЗО! БРЗО!

ЈЕ Л' ТИ ДОБРО?
УФ... НАЈЗАД! МАЛО САМ УМОРАН...

ЧЕТИРИ И ДЕСЕТ! НАДОКНАДИЛИ СМО ВРЕМЕ! СТИЖЕМО!

ДА ГУ РЕЋИ: „ГЕНЕРАЛЕ, ЗАДАТАК ИЗВРШЕН"! А ОН ЋЕ НА ТО: „БРАВО, ЦЕНТУРИОНЕ, ПОНОСИМ СЕ ТОБОМ"!

А ОДАТЛЕ, ПРАВО У КАНТИНУ НА КЛОПУ!
ЈА НЕ МОГУ... НИЈЕ МИ ДОБРО!
ОПСТАНАК

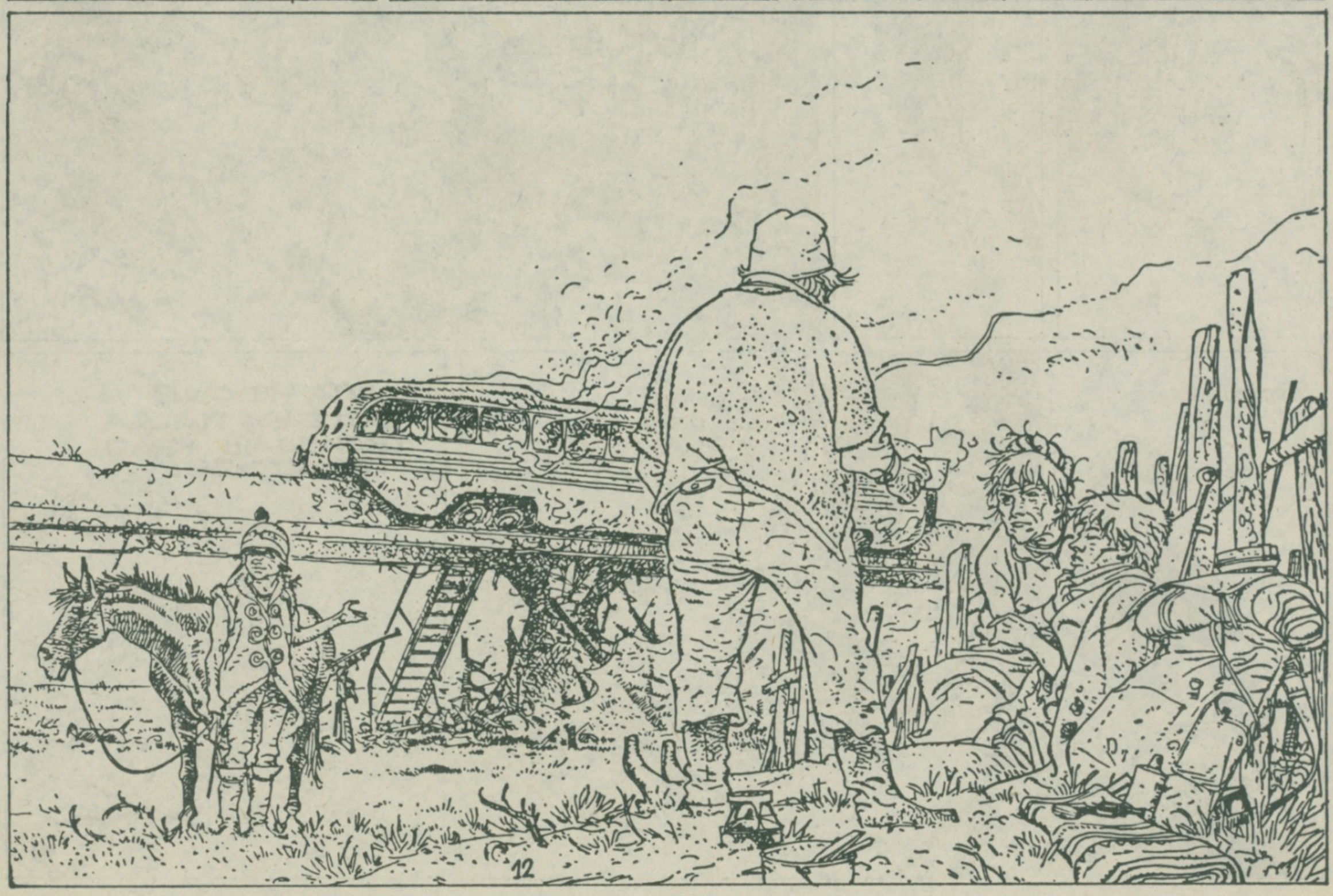
12

ЕВО, САМО ЈЕ ОВО СПАСЕНО! КАКО СЕ ОСЕЋА ХЕРОЈ?

НЕ ШАЛИ СЕ, МАЛОЈ! КОНОПАЦ ГА ЈЕ ПОВРЕДИО!

БИЋЕ ДОБРО, КУРДИ!

И МЕНЕ, АЛИ НИЈЕ ТУ ПРОБЛЕМ! ДОКЛЕ ЋЕШ ДА ГУБИШ КОЊЕ, ЏЕР? ШТА ТИ КАЖЕШ, ЕЗРА?

КАКО ЋЕМО ПУТОВАТИ?

КАКВО ПУТОВАЊЕ?

КУРДИ ЈЕ У ПРАВУ, МАРТА!

ДОШЛИ СУ ЈЕДНОМ, ДОЋИ ЋЕ ОПЕТ! ИДЕМО У ГРАД!

А МИ?

И ВИ! НАДАМ СЕ ДА ЋЕМО СТИЋИ ЖИВИ БЕЗ ХРАНЕ И БЕЗ...

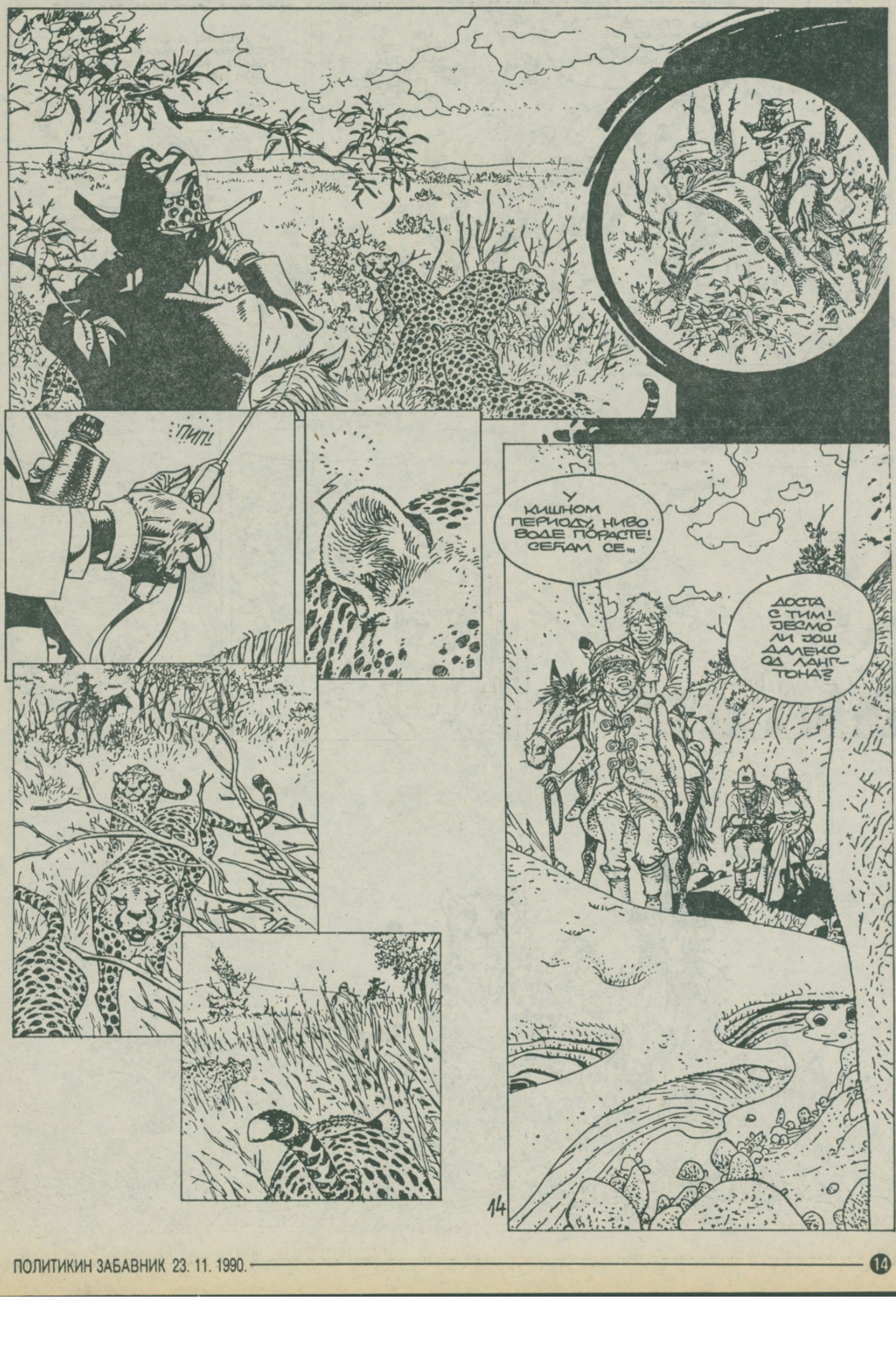
ПИП!
У КИШНОМ ПЕРИОДУ, НИВО ВОДЕ ПОРАСТЕ! СЕЋАМ СЕ...
ДОСТА С ТИМ! ЈЕСМО ЛИ ЈОШ ДАЛЕКО ОД ЛАНГТОНА?

ПОЛОМИХ НОГЕ! СРЕЋА ШТО МИ ВУДИ ПОМАЖЕ!

БУТИТЕ, МАРТА! НИ НАМА НИЈЕ ЛАКО!

"ДРАГА МАРТА" БИ ХТЕЛА ДА ШЕТА ПО ПОЉУ, СКАЧУЋИ ОД ГРМА ДО ГРМА?

КУРДИ, ПОМОЗИ МИ ДА СИЂЕМ! ПОКУШАЋУ ДА ПЕШАЧИМ!

ПСТ! НЕШТО СЕ ЧУЈЕ! ПРОНАШЛИ СУ НАС!

ВИДЕЋЕМО! ОСТАНИ ТУ, ВУДИ! ИДЕМ ГОРЕ!

ПАЗИ, ВУДИ! НЕ ИЗВИРУЈ!

ШТА ХОЋЕ ОД НАС? КО СУ ТИ ЉУДИ?

МИСЛИМ ДА ТО НИКО НЕ ЗНА!

РАДИ СЕ О ОРГАНИЗАЦИЈИ КОЈА ЈЕ ОСНОВАНА ПРЕ ВЕЛИКЕ ЧИСТКЕ! ПОСЛЕ ИМ СЕ ГУБИ ТРАГ! МНОГИ МИСЛЕ ДА СУ СЕ РАСПАЛИ, А ДРУГИ, ОПЕТ, ДА ЖИВЕ ПОД ЗЕМЉОМ! НА СВОЈОЈ КОЖИ ОДМ ОСЕТИО ДА ЈОШ ПОСТОЈЕ!

НИШТА!

ОПС!

ОДЛИЧНО, „БЛЕДИ"! ИМАШ ДОБАР НОС И ТО ТЕ ЈЕ, ЗА САДА, СПАСЛО!

КЕВИНЕ, ИЗВУЦИ ОНО ТРО-ЈЕ!

ЗАГЛУШИТЕ ЖИВ!

Petrović

НАСТАВАК У СЛЕДЕЋЕМ БРОЈУ

СТОЛИЧИЦЕ ТАБУРЕТИ

Нађите кутију од што чвршћег картона (јер она мора да издржи вашу тежину), затворите је и залепите широким селотејпом **(црт. 1)**. Веома добро може да послужи и дрвена или пластична гајбица окренута наопако. Према кутији скројите од материјала правоугаонике одговарајућих димензија (можете спајати и разне крпице и направити пачворк).

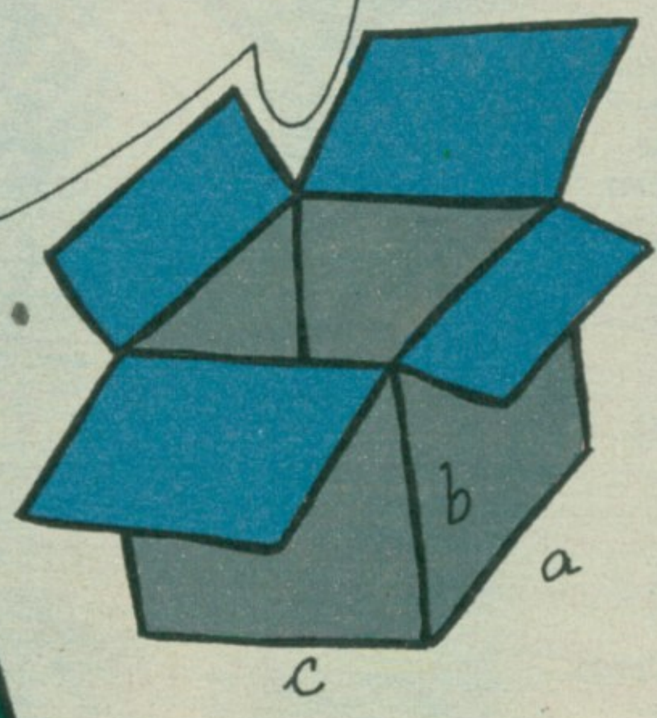

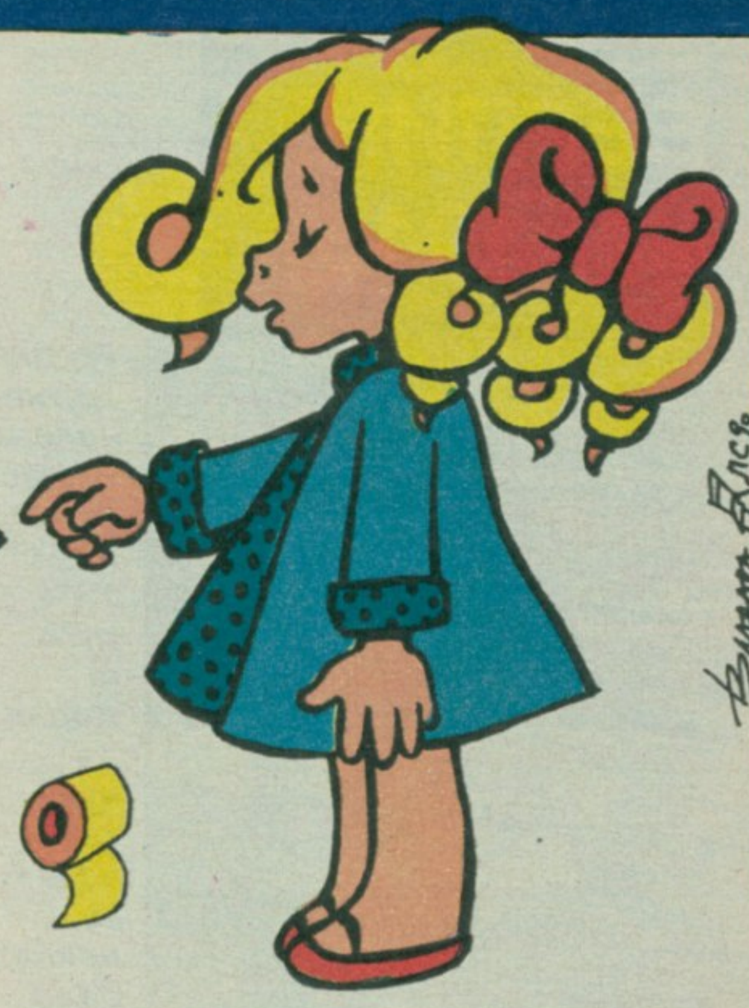

На горњу страну нашијте скројеног лептира или јабуку са шеме на **црт. 2**. Бод којим ћете нашивати види се на **црт. 3**, а тело лептира извешћете бодом као на **црт. 4**. Вертикалне стране навлаке порубите са доње стране **(црт. 5)**, а затим свих пет страна спојите као на **(црт. 6)**, па зашијте бочне ивице као на **црт. 7**.

Кад сашијете навлаку, навуците је на кутију **(црт. 8)**. На овај начин можете да направите неколико табурета различитих величина. У соби делују веома лепо и, наравно, корисни су **(црт. 9)**.

БЕРЛИН, мај 1945.

ЗУБИ, КРУНСКИ СВЕДОК

Гардијски лајтнант Јелена Ржевска, фотографија из 1944, дуго је морала да чува тајну која је припадала само Стаљину.

Тајну је знао само Стаљин. И ћутао. Одговарале су му приче да је Хитлер можда жив. Ћутала је и Јелена Ржевска која је данима у тамносмеђој кутији носила необорив доказ да је вођа Трећег рајха мртав. Онда је умро и Велики Брат, друг Челични...

Небо над Берлином горело је од даноноћне артиљеријске ватре елитних јединица Црвене армије. Водила се последња битка за последње упориште нацизма. Први дани маја 1945. наликовали су паклу: гранате, уличне борбе, рушевине, дим, обезнађеност немоћних, задах људских лешева, заставе и поклици.

У врту канцеларије вође Трећег рајха борац Чураков пажљиво је загледао удубљење које је начинила експлозија бомбе. Заголицало га је парче земље неуобичајено мекано и растресито из којег је вирио крај ћебета. Уз помоћ пристиглих другова ускоро су из земље извучена полусагорела трупла човека и жене. Мада се лица нису могла препознати, на телу су нађени недвосмислени докази који су потврђивали да су то остаци Адолфа Хитлера и Еве Браун.

Недуго потом извиђачи потпуковника Клименка ухватили су Гарија Менгерсхаузена, Хитлеровог телохранитеља, и забележили његово сведочење:

„Тридесетог априла био сам на стражи испред Фирерове канцеларије. У једном тренутку видео сам да кроз резервни излаз из бункера наилазе Хитлеров лични ађутант, штурмбанфирер Гинше и слуга, штурмбанфирер Линге. Они су на рукама изнели Хитлеров труп и положили га два метра од излаза. Затим су се вратили у бункер да би се након неколико минута поново појавили носећи мртву Еву Браун. Положили су је поред Хитлера. Са стране су се налазиле две канте, свака са по 20 литара бензина. Гинше и Линге полили су тела бензином и запалили их..."

Преглед др Фауста

Осмог маја у Берлин-Буху стигло је тело, заправо оно што је остало од њега, вође Рајха који више није постојао. У месној болници прихватио га је лично др Фауст. Др Фа-

уст Шкаравски. После обдукције остао је следећи запис:

„У дрвеном сандуку дужине 163 центиметра, ширине 55 и висине 53 допремљен је нагорели труп мушкарца... На телу, које је ватра знатно оштетила, нису откривени знаци тежих смртних повреда и обољења. У устима су откривени комадићи стакла који потичу од зида и дна фине ампуле. Смрт је наступила тровањем цијанкалијумским једињењима..."

Извештај др Фауста оповргао је гласине да се командант немачке армије убио како и доликује – пуцањем из ватреног оружја.

У поменутом запису др Фауста исписано је и ово:

„Основни анатомски налаз који може да буде искоришћен за идентификацију личности јесу протезе са већим бројем мостова, зуби, круниче и пломбе."

Истога дана када је др Фауст извршио обдукцију у штампи се појавило саопштење да се Фирер негде скрива. Обезглављени нацистички врх је, још једном, покушао да спасе оно што више нико није могао да спасе. Једино жив вођа нудио је какву-такву наду да отпор савезничким јединицама има изгледа.

Ваљало је, значи, под хитно наћи необорив доказ да је Адолф Хитлер мртав. Пуковник Горбушин, с трочланом екипом, одлучио је да ствар узме у своје руке. Позвао је Јелену Ржевску, гардијског лајтнанта, и предао јој кутију уз речи:

– Главом ми одговараш за њих!

У тамносмеђој кутији налазили су се Хитлерови зуби, једини неспоран доказ да је вођа мртав. Јер, зна се да на свету не постоје два човека чији би зуби били исти. Сем тога, тај доказ може да се чува годинама. Сада је само у избезумљеном Берлину ваљало наћи Хитлеровог стоматолога и потврдити да се у кутији, налик на оне у које се пакује јевтин накит, налазе зуби човека који је хтео да потчини свет.

Закопане хаљине фројлајн Кете

И док су војници у савезничким униформама славили 9. мај, дан после потписивања безусловне капитулације Трећег рајха, пуковник Горбушин и Јелена Ржевска дали су се у потеру за Хитлеровим зубаром. Само, како га наћи у хаосу разореног Берлина? Једино су знали да клиником „Шарите" руководи професор Карл фон Ајкен, ларинголог, који је лечио Хитлера. Можда ће он знати траг до зубара.

Фон Ајкен је једино рекао да зна да је стоматолог истовремено и Хитлеров лични лекар и да се зове Морел. Презимена се, тврдио је, не сећа. Уз помоћ студента који је случајно наишао утврђено је да је реч о др Морелу Блашкеу и да станује у улици Курфурстендам број 213. Тамо га, међутим, нису нашли. Његов сусед др Брук саопштио им је, горко се осмехујући, да је професор Блашке одлетео из Берлина у Берхтесгаден, заједно са Хитлеровим ађутантом.

На срећу оних који су хтели да коначно докажу да је Хитлер мртав, др Брук се сетио да би можда могла да им помогне Кете Хојзерман, помоћница професора Блашкеа. Фројлајн Хојзерман је совјетским официрима рекла да ју је др Блашке позвао да са њим напусти Берлин, али га је одбила јер је закопала своје хаљине у страху да не изгоре ако плане кућа у Паризштрасе 39-40, где је становала. Иначе, код професора Блашкеа радила је од 1937, Хитлера је последњи пут видела почетком априла у његовој канцеларији, а 2. маја на улици је од непознатих чула да више није жив и да су његово тело спалили.

У кабинету професора Блашкеа нађен је картон са историјом Хитлерове болести. Међутим, рендгенских снимака није било, а без њих је немогуће поуздано доказати да се у унутрашњости тамносмеђе кутије налазе Хитлерови зуби. Фројлајн Хојзерман је претпоставила да су снимци у другом Блашкеовом кабинету, у Хитлеровој канцеларији. Јер, недавно су за Фирера билe урађене крунице за које није било времена да се поставе.

... Кете Хојзерман је пуковника Горбушина и лајтнанта Ржевску одвела у просторију у којој је донедавно седео њен шеф. Шкиљава светлост фењера обасјала је зубарску столицу и софу. На поду се налазила фотографија: Фиреров пас у шетњи с ађутантом.

Вештим рукама које су, ко зна колико пута, претурале по тој фиоци, Кете Хојзерман је нашла рендгенске снимке Хитлерових зуба и златне крунице. Много година касније Кете Хојзерман је у својим успоменама записала и ово:

„Погледајте добро – рекао је пуковник – реците нам, ако знате, шта је ово?

У руку сам узела зубну протезу и потражила безусловну ознаку. Пронашла сам је, предахнула и узвикнула: Па то су зуби Адолфа Хитлера!"

Идентификација, извршена уз помоћ Хитлеровог зубара, призната је у свету за неоспорну. Хитлер је, и званично, био мртав.

★☆★

Јелана Ржевска чувала је своју тајну више од петнаест година, кад ју је обелоданила у својој књизи „Берлин, маја 1945". Пре тога тајну је знао само Стаљин. За идентификацију уз помоћ Хитлеровог помоћника није знао чак ни маршал Георгиј Жуков, главнокомандујући совјетских јединица у Берлинској операцији и човек који је у име Стаљина прихватио капитулацију фашистичке Немачке.

Велики Брат, друг Челични је, по свој прилици, желео да сачува тајну да би могао да уцењује и савезнике, али и да држи на узди своје поданике. Јер, шта ако Хитлер поново пожели да завлада светом?! Једино он може свет да спасе. На срећу, свет се спасао и њега.

П. М.

Илустровао: Бранислав Јовановић

ТИНТИН — ПЛАВИ ЛОТОС

НЕШТО МИ КАЖЕ ДА СЕ НИСИ НАДАО ОВАКВОМ ДОЧЕКУ!

УХ... И НИСАМ!

ТАЧНО САМ ЗНАО ДА СИ У БУРЕТУ... СИНОЋ СИ БИО У „ПЛАВОМ ЛОТОСУ" И ЧУО ШТА САМ РЕКАО ЗАМАТУ... СВЕ ЈЕ ИШЛО ПО ТВОМЕ... АЛИ ЈЕДАН МОЈ ЧОВЕК ВИДЕО ТЕ ЈЕ КАКО ИЗЛАЗИШ И ОБАВЕСТИО МЕ ЈЕ!

ПОСТАВИО САМ ТИ ЗАМКУ! РЕКАО САМ ЉУДИМА ДАТЕ НЕ ДИРАЈУ, ДА ОЛАБАВЕ ПОКЛОПАЦ НА ЈЕДНОМ БУРЕТУ... И НАРАВНО, ТИ СИ СЕ УВУКАО У ЊЕГА!

ВИ СТЕ ЗАИСТА ЛУКАВ ЧОВЕК, МИЦУХИРАТО!

И ЈЕСАМ! АХА, ЕВО ДОЛАЗИ ЈЕДАН ТВОЈ СТАРИ ПОЗНАНИК... ДА ПРИСУСТВУЈЕ ПОГУБЉЕЊУ!

?

УХВАТИЛИ СМО ГА, ШЕФЕ!

ТАЧНО!

РАСТАПОПУЛОС!

РОБЕРТО РАСТАПОПУЛОС, КРАЉ КРИЈУМЧАРА ДРОГЕ! РАСТАПОПУЛОС, ЖИВ И ЗДРАВ! СКОЧИО САМ СА СТЕНЕ КОД ГАЈПАЦАМЕ... И ТИ СИ МИСЛИО ДА САМ ПОГИНУО... А ЕВО МЕ ПРЕД ТОБОМ!

ВИ СТЕ БИЛИ ВОЂА БАНДЕ? НЕМОГУЋЕ!

УВЕДИ ОСТАЛЕ, ЗАМАТО...

ЈОШ НЕ ВЕРУЈЕШ ДА САМ ТО БИО ЈА? ПОГЛЕДАЈ!

ЗНАК ФАРАОНА!

ЕВО, ОВО ЈЕ ЗА ТЕБЕ...

ЛАО ЦЕ ЈЕ РЕКАО: „НАЂИ ПУТ!" ЗА САМ ГА НАШАО! ОДСЕЋИ ЋУ ВАМ ГЛАВУ, ПА ЋЕТЕ И ВИ ОТКРИТИ ИСТИНУ...

Copyright © renewed 1990 by Casterman

СИГУРАН СИ ДА НЕМА ОПАСНОСТИ ЗА НАС?

НЕМА! ЧИМ ОН ОБАВИ ПОСАО, ЗАМАТО ЋЕ ГА СРЕДИТИ!

57

БАНГ!

?

?

?

БРАВО, ЧАНГ!

РУКЕ УВИС!

ПОБЕДА!

ВЕК САМ МИСЛИО, ЧАНГ, ДА НИСТЕ УСПЕЛИ...

ИШЛО ЈЕ ГЛАТКО! МОРНАРИ СА „ХАРИКЕ" НИСУ СТИГЛИ НИ ДА ТРЕПНУ...

МОЈА СТАРА ГЛАВА СЕ КЛАЊА ТВОЈОЈ ХРАБРОСТИ, ЧАНГ!

САД СТЕ СЛОБОДНИ, ГОСПОЂО ВАНГ!

Е, САД ЈЕ НА МЕНЕ РЕД ДА ОБЈАШЊАВАМ, МИЦУХИРАТО... ЗАР СТЕ ЗАИСТА МИСЛИЛИ ДА ЋУ ТЕК ТАКО ДА СЕ УШЕТАМ У КЛОПКУ?

ЗНАО САМ ДА САМ ПРИМЕЋЕН НА ИЗЛАСКУ ИЗ „ЛОТОСА"! ИПАК САМ ОТИШАО НА КЕЈ, АЛИ САМ ПРЕТХОДНО ОБАВЕСТИО „ЗМАЈЕВЕ СИНОВЕ"! ОНИ СУ ИЗНЕНАДИЛИ МОРНАРЕ СА „ХАРИКЕ МАРУ", ВЕЗАЛИ ИХ, А НЕКИ СУ СЕ САКРИЛИ У БУРАД...

ТРОЈИЦА НЕК' ОСТАНУ ОВДЕ ДА ЧУВАЈУ ЗАРОБЉЕНИКЕ! ЧАНГ И ЈА ИДЕМО ДА ПРЕТРАЖИМО КУЋУ...

58

ДУЕТИ СНОВА

ЛЕПШЕ ЈЕ УДВОЈЕ

Последњих година пут до врха топ листе најлакше се прелази у друштву и зато се све чешће срећемо са дуетима направљеним за само једну прилику. Комбинација која увек добија: ново тиражно име плус нека стара звезда. Таквих примера има безброј. Ово су само неки

„U2" и Б. Б. Кинг

Светска турнеја и хит „When Love Comes To Town" ујединили су четири момка из Ирске и шездесетчетворогодишњег гитаристу кога су назвали Краљ блуза. – Сјајно је кад мени старцу, после сарадње са „U2" на улици приђе клинац и пита... – Здраво Би, шта има? – каже Би Би Кинг. – Моје тринаесторо деце стално се чуди тој популарности.

Bronski Beat и Ерта Кит

„Прошле године тинејџерске звезде Bronski Beat позвале су ову стару, чувену певачицу да заједно сниме плочу „Cha Cha Heels". После снимања она је изјавила: „Када су ми се обратили нудећи сарадњу, нисам ништа знала о њима."

„Pet Shop Boys" и Дасти Спрингфилд

Пре три године Дасти Спрингфилд се вратила из потпуног заборава захваљујући хитмејкерима „Pet Shop Boys" који су заједно са њом снимили песму „What Have I Done To Deserve This?" Успех су поновили прошле године са песмом „Nothing Has Been Proved" коју су снимили за потребе филма „Скандал".

„Simple Minds" и Лу Рид

Њихова сарадња остварена је у песми „This Is Your Land", типичној химни шкотског поноса. Готово да није постојала згоднија личност за госта од Лу Рида, њиховог идола из седамдесетих година. – Био сам изненађен Ридовим ведрим духом – каже Џим Кер, певач групе „Simple Minds". – Очекивао сам неког полуошамућеног типа. Када ме је питао шта желим да ради са песмом, рекао сам му да бих волео да пародира Лу Рида. На то је одговорио: – Свако пародира Лу Рида, зашто не бих и ја?

Марк Алмонд и Џин Питни

„Something's Gotten Hold Of My Heart" је песма са којом је Џин Питни веома давно постигао велики успех. Марк Алмонд се 1988. године сетио песме и њеног првог извођача и понудио му сарадњу. Отпевали су је заједно и постигли огроман успех. Тим поводом Алмонд је рекао: „Питни је унео невероватно много емоција у песму, готово да нисам поверовао кад сам је чуо снимљену".

Гери Мур и Алберт Кинг

На свом последњем албуму „Still Got The Blues" Гери Мур је засвирао са чувеним блуз гитаристом са Мисисипија Албертом Кингом. Како тврди Мур, сарадња

је била таква да се само пожелети може: – Да сам икада био сујетан, то би нестало у секунди када се он појавио. Ушао је у студио и рекао: – Урадићу то, колико ћеш ме платити?

Фреди Меркјури и Монсерат Кабаље

Певач групе „Queen", иначе заљубљен у оперу, остварио је свој сан: запевао је са Монсерат, шпанском сопранисткињом, на плочи „Барселона". Насловна песма постала је главна тема Олимпијских игара које ће се одржати 1992. године у овом граду. После снимања Фреди је скромно изјавио: – Сумњам да би и једна друга личност из рокенрола преживела дует са овом оперском дивом.

Џорџ Мајкл и Арета Френклин

Арета Френклин носи надимак Теди Соул – Џорџ Мајкл је, не треба понављати, идеалан лик за постер. Срели су се у песми „I knew You Were Waiting". Дама му је на снимању рекла: – Душо, ти си најслађи момак са којим сам до сада радила.

Eurythmics и Арета Френклин

Феминистичка песма „Sisters Are Doin 'It For Themselvess" ујединила је два урагана на бини. Плаву и мршаву Ени Ленокс и црну и пуницу Арету Френклин. То је било 1985. године. Џорџ Мајкл се такве сарадње досетио пуне две године касније.

„Yello" и Ширли Бејси

Дитер Мејер, лидер ове групе, сазнао је да у његовом комшилуку станује Ширли Бејси, ведета са топ листа седамдесе-

тих година. Написао је песму „The Rhythm Divine" и понудио јој сарадњу. Њен кристални глас и типична електронска „Yello" подлога дали су изврстан резултат.

„Scritti Politti" и Мајлс Дејвис

Чувени џез трубач Мајлс Дејвис изјавио је неколико пута да му се допадају песме групе „Scritti Politti". То их је охрабрило да га позову на заједнички рад. До сусрета је дошло 1988. године на снимању плоче „Provision". Не треба спомињати да је то изазвало згражање џез чистунаца.

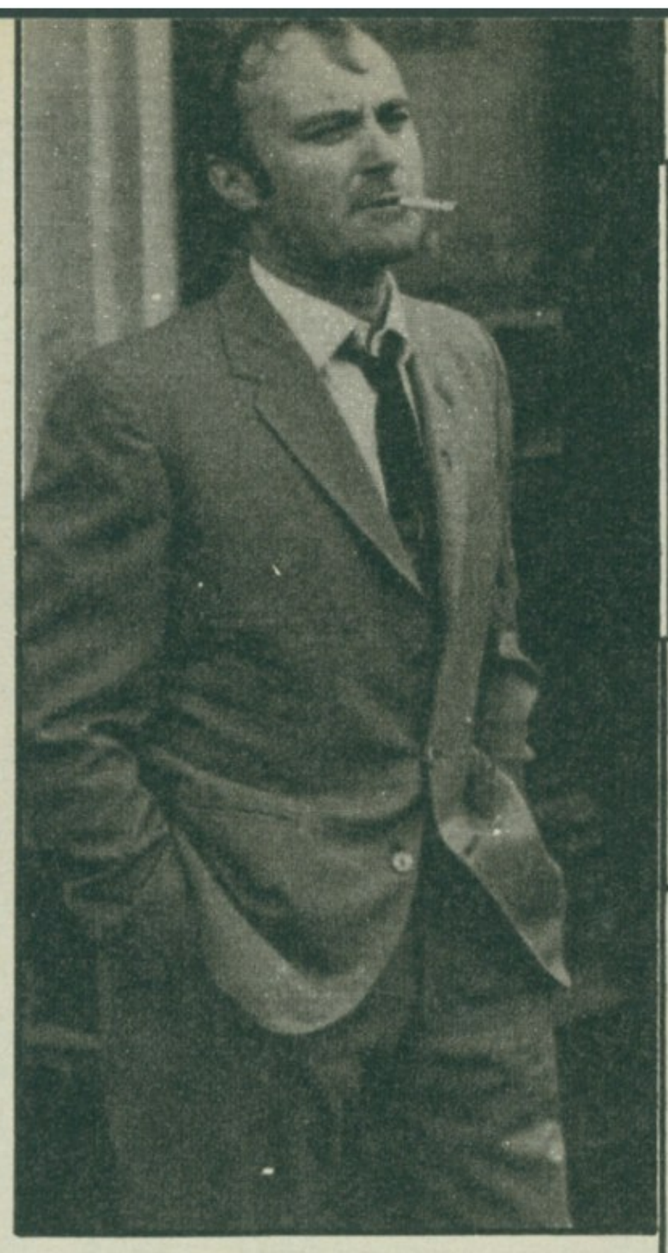

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ:

„Ја ружан! А шта да кажемо за Џоа Џексона?!"

Фил Колинс

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ:

НА ЗЕЛЕНОЈ СТРАНИ

Пошаљи ми туце ружа са дугом стабљиком
Рећи ћу ти шта ћу учинити
Завићу их у бодљикави венац
И послати назад
Твоја љубав љубав љубав
Мене задовољава
И чини ми се као да ту никада нисам била
Знам да је увек зеленије
На зеленијој страни
Кажеш, задовољићеш ме за мој новац
Нешто ћу ти признати
Можда је блесаво, али
Ромео, драги,
Не желим ништа твоје
Моја љубав је као бунар жеља
Твоја љубав је као чисто, плаво небо
Понекад изазове олују
Да ме испуни када сам жедна

Текст и музика: Michelle Shocked
Изводи: Michelle Shocked

ON THE GREENER SIDE

Send me a dozen long stem roses
I tell yuo what I will Do
I'll bend them into a crown of thorns
And send it right back to yuo

Your love love love
Don't keep me satisfied
Ant though J've never been there
I know it's always greener
On the greener side

Say yuo wanna give me a run for my money
Here's something I'm gonna admit
It may sound funny, but
Romeo, honey
I ton't want none of your
My love is like a wishing well
Your love is like a clear blue sky
Sometimes it takes a thunderstorm
To fill me when I'm dry

Желим само да залијем успешан посао – весело је узвикнуо дебељко настојећи да надјача зујање расхладног уређаја. – Испијте то, професоре, две чаше сам испред вас.

Подигао је поглед са стола управо у тренутку када су се на лифту наспрам њих отворила врата. У мрак бара ушао је неки човек и застао трепћући као да стиже из сунцем заблеснуте пустиње.

– Хеј, Фреде, Фреде Нолане! – довикнуо је дебељко придошлици. – Дођи овамо! – Затим се обратио свом госту. – То је човек кога сам срео на путу из Њујорка.

– Седи, Фреде. Упознај се са професором Еплбијем, главним инжењером свемирског брода „Пегаз". Управо сам продао професору челик за његов сандук. Попиј нешто с нама тим поводом!

– Врло радо, господине Барнсе – сложио се Нолан. – Али, већ сам се срео са др Еплбијем. Пословно – фабрика инструмената „Климакс".

– Молим?

– „Климакс" нам испоручује прецизне инструменте – објаснио је Еплби.

Барнс га погледа изненађено, а онда се исцери.

– То баш личи на мене. Мислио сам да је Фред владин човек, или нека од ваших научничких цвећки. Па, шта ћеш, Фреде? Један старински? И за вас, професоре?

– У реду. Али, молим вас, не зовите ме професором. Нисам професор, а поред тога, то ме чини старијим. Још сам млад.

– Па, да вас онда зовем... докторе? Знате, очекивао сам научника као из стрипова, са дугом белом брадом. Али, сад када сам вас срео, не могу никако да схватим једну ствар.

– А то је?

– Па, ето, у тим годинама забили сте се у ово место које је и Бог заборавио и...

– Нисмо могли да саградимо „Пегаза" на Лонг Ајленду – прекинуо га је Еплби. – Сем тога, ово је и идеално место за узлетање.

– Да, али није у томе ствар. Заправо... да вас подсетим, ја продајем челик. Вама је потребна посебна легура за свемирски брод. И ја сам вам је продао. Али, да вас сада питам, кад смо већ

Уређује
др Зоран Живковић

АН КОЛОМБО

Роберт Хајнлајн

закључили посао, шта вам то треба? Чему ићи на Проксиму Кентаури, или, уосталом, на било коју звезду?

Чинило се да је Еплби добро расположен.

– Није то једноставно објаснити. Због чега се људи пењу на Монт Еверест? Због чега је Колумбо навео краљицу да заложи свој накит? Нико још није био на Проксими Кентаура и зато идемо!

Барнс се окрену Нолану.

– Фреде, разумеш ли ти то?

Нолан слеже раменима.

– Неки људи гаје хризантеме, неки граде свемирске бродове. Ја продајем прецизну технику.

Бармен стави пред њих наручено пиће.

– Хеј, Пите, реци ми нешто. Кад би могао, да ли би кренуо са „Пегазом"?

– Јок!

– А зашто не би?

– Допада ми се овде.

Доктор Еплби климну главом у знак сагласности.

– Ето, Барнсе, то и ви кажете, само у обрнутом смислу. Неки људи имају колумбовски дух, неки не.

– Баш добро што сте споменули Колумба – настави Барнс. – Колумбо је очекивао да ће се вратити. Ви то, међутим, не очекујете. Шездесет година... рекли сте ми да ће путовање трајати шездесет година, је ли тако? Па, могуће је да за живота ни не стигнете тамо!

– Могуће је, али ће наша деца стићи. А наши ће се унуци вратити.

– Нисте ваљда ожењени?

– Наравно да јесам. Само брачни парови и иду на овај пут. То је посао за две-три генерације. Знате то и сами. Еплби је извадио новчаник.

– Ево, ово је моја госпођа. Са Дијаном. Дијани су сада три и по године.

– Лепо детенце – примети Барнс. – А шта ће бити с њом?

– Наравно, и она ће с нама. Не мислите ваљда да ћемо је оставити у сиротишту?

– Не, али... – Барнс искапи своје пиће. – Хоће ли неко још једно?

– Ја нећу, хвала – одговори др Еплби. – Морам да идем кући. Породичан човек, знате.

Барнс није ни покушао да га заустави. Пожелевши му лаку ноћ, посматрао је Еплбија како се удаљава.

– Хајдемо у бар, Фреде... Осећам да ми треба још неколико чаша.

– У реду – сложи се Нолан и сам устајући. – У чему је невоља?

– Зар ниси видео ону слику?

– Па?

– Ја сам, Фреде, само трговац. Продајем челик. Не занима ме шта ће моја муштерија с њим, ја му га само продајем. Прод'о бих ја човеку и конопац, ако баш оће да се обеси. Али, ја волим дечицу. Не могу да се смирим мислећи како ће и та слатка девојчица поћи на ту... ту шашаву експедицију!

– А што да не? Биће јој свакако боље с родитељима Навићи ће се постепено на челичне зидове као и друга деца на тротоаре!

– Али, Фреде... Ниси ваљда толико шашав да верујеш да ће успети?

– Можда и хоће.

– Па, ја ти кажем да неће. Немају никаквих изгледа. Знам то. Разговарао сам о томе с нашим стручњацима пре него што сам дошао овамо. Изгледи су девет према један да ће изгорети при полетању. Можда је то и најбоље што може да им се догоди. А ако се и извуку из Сунчевог система, што је готово невероватно, ипак неће успети. Никада им неће поћи за руком да стигну до звезда...

Или ће се смрзнути... или изгорети... или црћи од глади. Али, никада неће стићи тамо.

– Можда.

– Нема ту – можда. Напросто, они су луди. Пожури с тим пићем, Пите. Наспи и себи једно.

– Ево. Не замерите ми ако и ја попијем. Хвала!

Пит је промућкао коктел, насуо себи чашу пива и придружио им се.

– Пите, паметан си човек – настави Барнс саучеснички. - Тебе човек не може ухватити како се мајмунишеш причама о путовању међу звезде. Колумбо... глупости!

– Погрешно сте ме схватили, господине Барнс – одмахнуо је бармен главом. – Да није било људи као што је Колумбо, данас, зар не, ни ми не бисмо били овде? Ја, једноставно, нисам истраживач, али сам оптимиста. Немам ништа против те експедиције.

– Зар одобраваш и то што хоће да поведу и децу?

– Па... причали су ми да је и на „Мејфлауеру" било деце...

– Није то исто... Да је наш Господ желео да летимо на звезде, уградио би нам млазне моторе. Пите, дотури ми још једно пиће... Идем горе у Свемирски салон да нађем неког ко ће заплесати са мном... Лаку ноћ!

И он се лагано одгега према лифту.

Нолан га је посматрао како одлази.

– Јадни стари Барнс... Па, Пите, чини се да ти и ја имамо тврда срца.

– Не... Ја верујем у напредак, то је све. Сећам се како је мој стари тражио да се донесе закон против летећих машина како би спречио оне будале да ломе своје луде вратове. Тврдио је да човек није створен за летење и да би влада требало све то да забрани. Није био у праву...

– Не изгледаш ми довољно стар да би се сећао времена кад људи још нису летели.

– Тумарам овуда већ доста дуго. Само на овом месту већ сам десет година.

– Десет година, кажеш? Зар никад ниси пожелео неки посао који би ти омогућио да се мало надишеш свежег ваздуха?

– Не. Није ми било до свежег ваздуха када сам послуживао пиће у Четрдесет другој улици, па ни сада не чезнем за њим. Допада ми се овде. Увек се догађа нешто ново. Прво су то биле атомске лабораторије, потом велика опсерваторија, а сада и свемирски бродови. Али, није то прави разлог. Једноставно, допада ми се овде. Ту ми је дом... Погледајте ово!

Дохватио је велику кристалну куглу, завртео је и бацио право према таваници. Кугла се уздигла лагано, застала на крају путање неколико тренутака као да оклева, а онда почела лагано, лагано да се спушта, попут рониоца у неком успореном филму. Пит је посматрао куглу како му промиче поред очију а онда испружио руку и она се спустила на његов длан. Тренутак касније вратио ју је на њено место на полици.

– Јесте ли видели? – упитао је Пит. – Тек шестина Земљине теже. Док сам држао бар доле на Земљи, све време имао сам упалу вена. Овде, међутим, тежим само петнаестак килограма. Заиста ми се допада на Месецу!

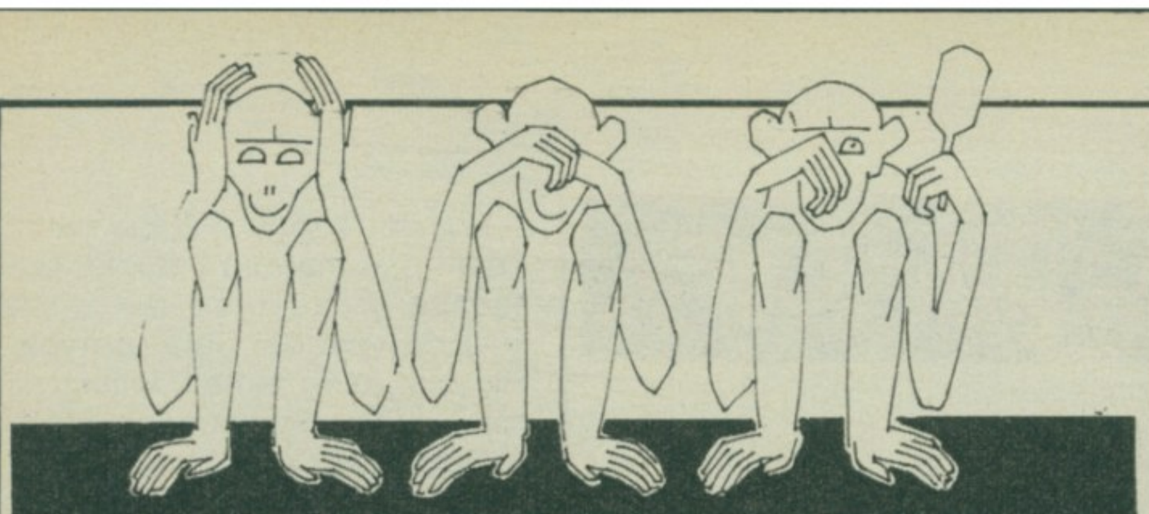

МА ШТА КАЖЕШ

БИГАМИСТА ДЕЈВИС

Страх да ће изгубити наследство од десет милиона долара натерао је две супруге, супарнице и удовице истог мужа, да се споразумеју. Тек након смрти Харија Дејвиса његова животна сапутница Флоси, с којом је у Флориди у срећном браку живео пуних двадесет година, открила је да је њен муж већ 51 годину ожењен другом женом по имену Рут. Ожалошћене, али и бесне супруге бигамисте Дејвиса прво су одлучиле да правду потраже на суду, али су брзо схватиле да би то значило одуговлачење, а и неизвестан исход, бар што се пара тиче. Зато су пресудиле саме: наследство деле на два једнака дела. ■

ПУТНИЦИ, ШТА ДА СЕ РАДИ?

Авион компаније „Американ ерлајнс" на линији 492 негде на пола пута између Чикага и Њујорка захватила је јака олуја која је прилично отежавала лет. Пилот је био у недоумици да ли да настави лет или да се врати у Чикаго. Онда је нашао соломонско решење: питаће путнике, па како они одлуче. Брзо је обављено гласање и већина је била за то да се пут настави. Пилот је покушао да поштује одлуку, али је ипак ускоро био принуђен да присилно слети на један мањи аеродром у близини. ■

ПРЕВАСПИТАВАЊЕ

Бесна због хроничне лењости свог супруга, млада домаћица Мери Смит, из енглеског града Бароуа, смислила је како да га преваспита и научи памети. У локалним новинама објавила је следећи оглас: „Мужа у добром стању и готово новог уступам за добру надокнаду." Али, да јој метод није баш најбољи, схватила је врло брзо. Читаоци су оглас озбиљно схватили, телефон у стану је непрестано звонио, па се Мери добро намучила док се није отарасила „купаца." ■

МЕДВЕДИ У ЊУЈОРШКОМ ПРЕДГРАЂУ

Неколико несташних младунаца мрког медведа побегло је из једног националног парка недалеко од Њујорка, у коме је безбедно уточиште нашло још око 250 њихових сродника. Прво мече примећено је једног јутра како трчкара око неког аутомобила, а онда су му се придружили и остали. Збуњени грађани позвали су полицајце који су одмах стигли наоружани пушкама и мецима са средствима за успављивање. Бегунци су, тако, у дубоком сну враћени својим родитељима. Да ли ће опет покушати да побегну, не зна се, али зоолози не искључују ту могућност јер им је резерват у коме живе постао тесан због пренасељености. Да у Њујорку није ништа боље, медведићи, наравно, немају појма. ■

КОШТИЦЕ УДАЉ

Рођен је нови спорт: пљуцкање коштица трешања удаљ. Засад се упражњава само у Швајцарској. Тамо је у месту Сент Обин, у кантону Фрибург, одржано и прво савезно такмичење у коме је учествовало 1500 такмичара. Правила спорта су веома једноставна: прво такмичар поједе трешњу, коштицу задржава у устима, затим дубоко удахне и испљуне је што је даље могуће. Тренутни рекорд, постигнут на овом првенству, износи 19 метара и 15 центиметара. ■

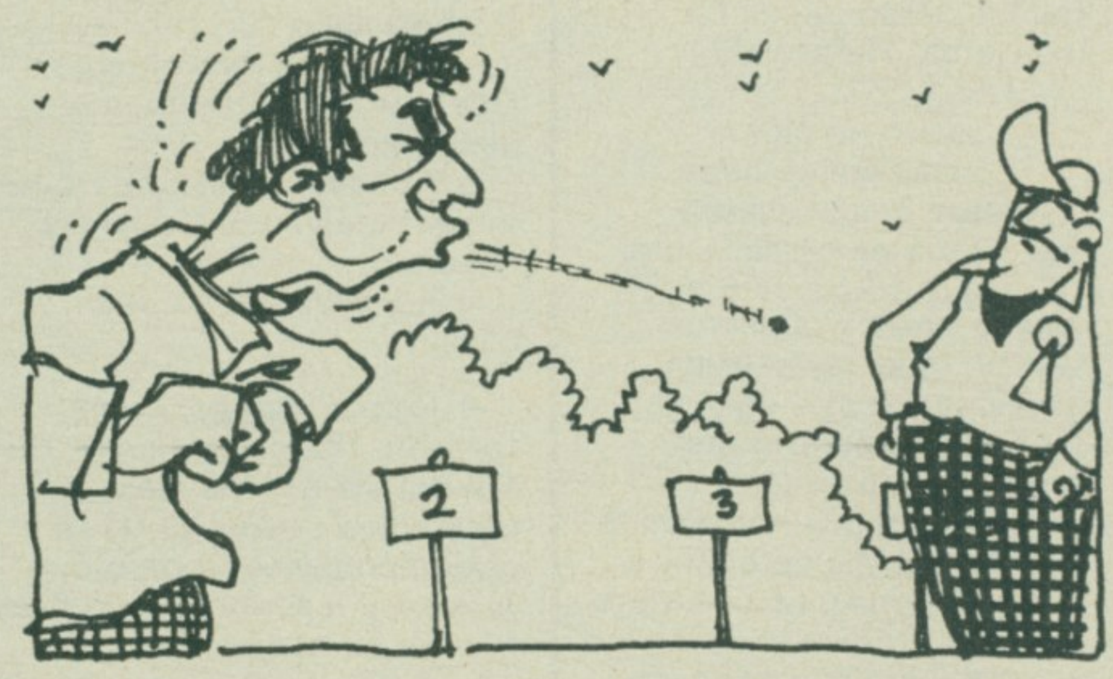

ЗАТВОРСКА СТАНАРИНА

Швеђанин Свен Јохансон држи неславни рекорд у броју хапшења и издржавања затворске казне. До сада се чак 53 пута нашао иза решетака, али томе вероватно није крај. Наиме, у знак протеста против закона своје земље по коме је дужан да за продужење возачке дозволе поднесе и потврду да није имао саобраћајних прекршаја Јохансон вози без дозволе. Саобраћајци који га већ добро познају често окрену главу кад га виде за воланом, али то је само до прве прилике.

Можда би се Свен опаметио кад би у његовој земљи владали закони као рецимо у САД, где је сваки затвореник дужан да плати „станарину" од 1210 долара, колико би коштао неки скромнији стан у граду. ■

КРАЉЕВСКЕ БАТИНЕ

Овако нешто досад још није виђено и забележено: дете из британске краљевске куће добило је батине на јавном месту! Да ствар буде још гора, излупани малишан је нико други до престолонаследник Виљем. Немио догађај збио се у Лондону, у парку школе „Витерби" где су се окупили ученици и родитељи на свечаној додели сведочанстава. Седмогодишњи принц био је у друштву маме Дијане. Док је принцеза од наставника примала синовљеву диплому, Виљем је несташно појурио ка оближњем пољанчету да би се поиграо са другарима. Мама, која му је пре тога наредила да је сачека, појурила је за њим, стигла га и љутито излупала по туру. ■

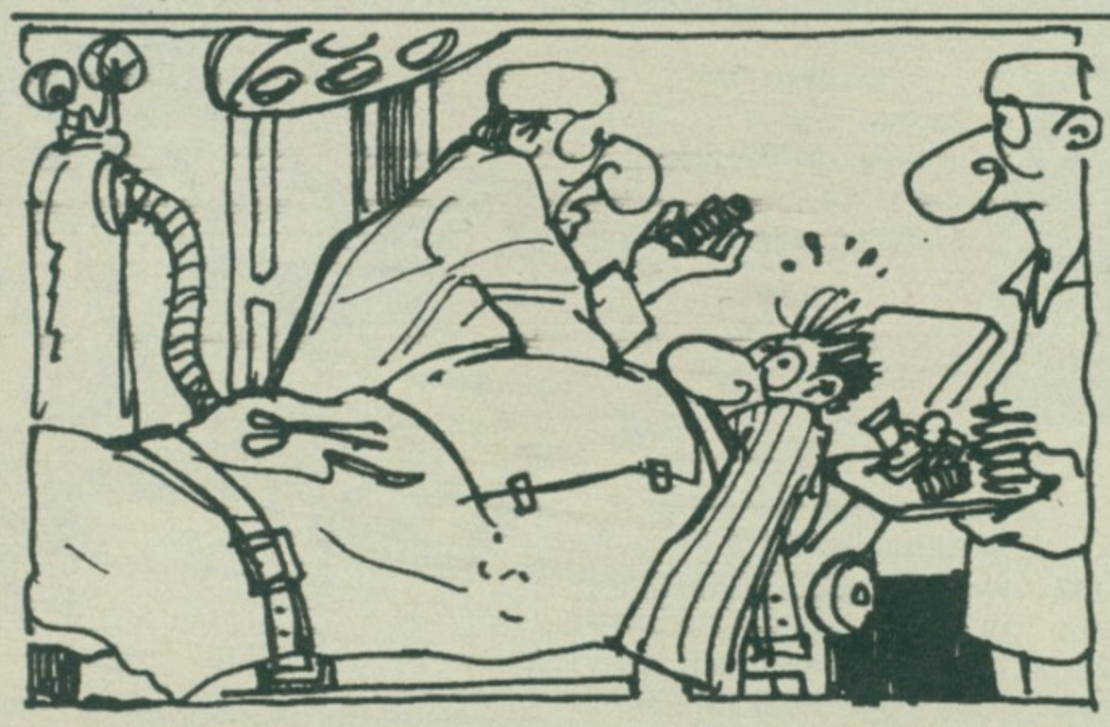

ГВОЖЂУРИЈА У СТОМАКУ

У напуљску клинику „Вила Маргерите" недавно је доведен пацијент у веома тешком стању и са јаким боловима у стомаку. Хирурзи су морали одмах да га подвргну операцији. Када су му отворили желудац, били су забезекнути. У стомаку четрдесетогодишњака, чије име нису открили новинарима, угледали су мноштво телефонских жетона, завртњева, клинова, новчића... Све у свему, 162 предмета тешка килограм и по од којих су многи већ били нагрижени желудачном киселином. Када се необични пацијент мало опоравио болничко особље је сазнало да он већ две године скоро свакодневно поједе бар један метални предмет. Али, пошто му је приликом операције одстрањен већи део желуца, лекари се надају да ће се уразумити и прећи на сварљиву храну.

ЗАДУЖЕН ЗА ЕКСЕР

Италијанска штампа недавно је објавила да је познати тенор Лучано Павароти прилично сујеверан. Примећено је да певач много лежерније наступа, па чак и боље пева, акс пре него што изиђе на сцену успут нађе неки зарђали и искривљени ексер. Ова Паваротијева „слабост" брзо је примећена, па се одмах и прочула. Зато није чудо што је понеко од особља увек задужен да нађе неки ексер и као случајно га баци негде на путу од Паваротијеве гардеробе до сцене. ■

ЕНИГМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

ВОДОРАВНО: 1. Иницијали певачице Кесовије – Члан сената – Ознака за волт, **2.** Престоница Вавилоније – Део коњског тела, **3.** Оно што је чему додато и смешано – Препржена кришка хлеба, **4.** Возачи пољопривредног вучног возила, **5.** Које је боје снег – Трчање, **6.** Река у Француској – Београдска глумица, Ева, **7.** Ознака за час – Египатска богиња природе, **8.** Левкаста удубина у кршу, пониква, **9.** Језеро у Северној Америци – Тип ситроеновог аутомобила, **10.** Симбол угљеника – Врста облака, **11.** Присталица државног социјализма.

УСПРАВНО: 1. Телевизија Приштина (скр.) – Место код Травника, **2.** Ранији председник САД, Џими – Иста слова – Ознака за тону, **3.** Град у Хрватској, **4.** Мушко име – Ауто-ознака за Зајечар – Иницијали композитора Тијардовића, **5.** Мајстори електроструке, **6.** Чувени француски астролог, **7.** Италијанска певачица са слике – Острво на Јадрану, **8.** Ознака за тону – Ознака за радијус, **9.** Рибарски прибор, оствe, **10.** Наш писац, Иван, **11.** Узвик за уђуткивање, **12.** Италијанска глумица, Моника.

●	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1			●								●	
2								●				
3								●				
4	●											
5				●								
6				●								
7		●										
8							●					
9				●								
10		●										
11												

ЗАГОНЕТНА СИЛУЕТА

Силуета у горњем левом углу потпуно одговара само једном од пет понуђених цртежа. Коме?

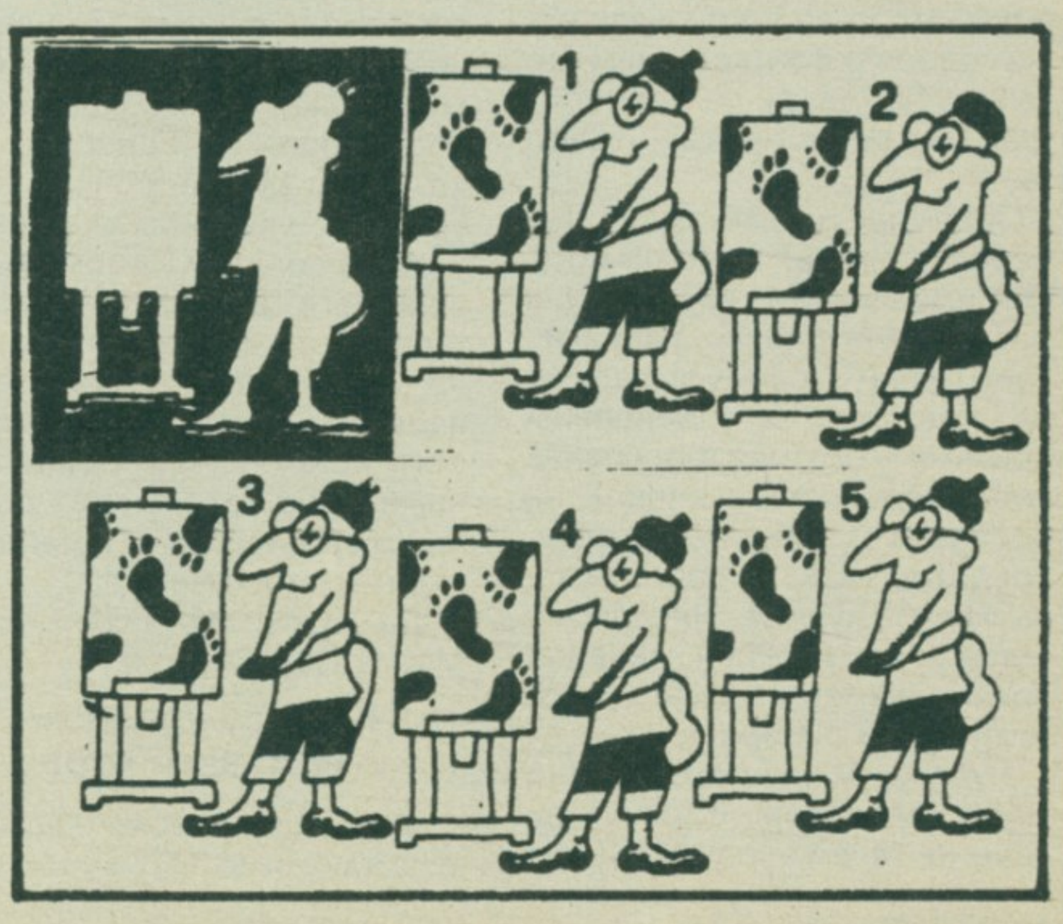

Илустровао: Зоран Петканић Петко

■ РЕШЕЊА ЕНИГМАТИКЕ НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

ЈЕДНОРОГ ЈЕ БЕСМРТАН, А ИСТРЕБЉЕН!

ИПАК ПОСТОЈАО...

... Само што је имао два рога. А како је то могуће, утврдили су мало биолози, мало – лингвисти

Једнорог, приказан на овој средњовековној таписерији као јарац, био је кротак једино према девицама, а за све остале неухватљив.

Легенда о једнорогу – белом коњу таласасте гриве и са спиралним рогом насред чела, дивљем и неукротивом, а оданом искључиво девицама, настала је ко зна кад и преносила се вековима. У Библији се једнорог спомиње на неколико места, највише у Књизи о Јобу, као животиња страшне снаге и неухватљива, а познато је да у тој књизи нема говора о фантастичним бићима. Па да ли је једнорог ипак негде и некада постојао?

Једнорог из легенде није необичан „коњ" само по рогу. Он има копита на средини растављена слично папцима, затим јарећу браду и реп лава. Али, било је у вековним причама и другачије описаних једнорога који су личили на носороге, бикове, мазге, срндаће, газеле, овце, козе, па чак и – куниће. Никада ниједан није ухваћен, ниједна прича није могла бити ни потврђена ни оспорена.

Чувени истраживач Марко Поло, пореклом Корчуланин који је живео од 1254. до 1324. године, и сам је на својим далеким путовањима чуо о једнорозима – коњима и јарцима. Али, био је изузетно разочаран, каже, када је у Басини (данашњој Суматри) угледао носороге!

По предању је Букефал, коњ Александра Македонског, био – једнорог, па је Марко Поло чуо и приче да су потомци тог чувеног коња расути по беспућима Авганистана, али да им је рог на челу мален. Једина особа која је поседовала те једнороге, како је чуо Марко Поло, био је ујак тамошњег краља. Он није хтео да поклони самом краљу ниједнога, што га је коштало (наравно) главе. Краљева ујна, сазнавши шта се спрема, наредила је да се сви једнороги коњи побију. Краљ злочинац није тако могао да их присвоји, али су и једнорози уједно истребљени.

Да ли веровати овој причи Марка Пола?

Како су краљеви уништавали отров

Прастаро кинеско предање исто тако има свога једнорога. Та животиња описана је још за владавине цара Хуанг-Тија који је живео цело столеће, од 2697. до 2597. године пре нове ере. Кинески једнорог носи лепо име Ки-Лин: Ки је мужјак, а Лин женка и тако се биће назива по обема! А имало је тело срне, копита као коњ, реп бика, а главу вука, с рогом посред чела. Веровало се да је то умиљата и човеку пријатељска животиња која је деци доносила срећу. Ки-Лин је имао певљив

Овако изгледа мртав нарвал кога је море избацило на камениту обалу. Израслина спиралног облика је његов – зуб.

Једнороги бели коњ папкастих копита сачуван је на цртежу у књизи „Космографија" Себастијана Мунстера из 1553. године.

глас, никада не би погазио биљку, а појављивао се само за владавине добрих царева.

И Плиније, римски историчар из 1. века познат по својој „Историји природе", спомиње једнорогог коња. У Индији, опет, живи легенда из великог епа „Махабхарата" о једнорогу који наликује газели, док је у Сирији, негде на почетку нове ере, он описан као малена животиња слична кози, али неустрашива и неухватљива.

Још једно веровање о чудесним моћима једнорога протеже се још од Аристотелових времена: да рог ове животиње може да уништи сваки отров. По тој легенди, када змија затрује воду, све животиње које дођу на појило чекају док се не појави једнорог, па када се он напије, вода поново постаје здрава. Зато су и многи цареви захтевали да се у њихову храну, пре него што је пробају, замочи тај чудотворни рог. Па иако је чувени француски дворски лекар Амброаз Пар (1510–1590), проверивши ову „теорију" помоћу шкорпија и голубова, доказао да је бесмислица, француски су краљеви наставили да се „осигуравају" од тровања управо на овакав начин све до... Револуције 1789!

Продавали зуб за рог

Иако (ипак) нису штитили од отрова, рогови једнорога сматрани су управо знаком краљевског достојанства. Били су пет пута скупоценији од злата. Тако је рог у власништву енглеске краљице Елизабете I био процењен на 100.000 фунти, док су међу највеће драгоцености Цркве свете Марије у Утрехту, у Холандији, спадала три рога. Старе хронике бележе и да је на венчању властелина Чарлса Болда, као знак силног богатства, било изложено седам рогова, а извесни Бартолинус продао је, како је записано, један (али вредан) рог у Риму за 90.000 златних круна.

Једини једнорози који данас могу да се виде јесу они камени што украшавају палате...

Намеће се питање: откуд толики рогови једнорога када је животиња била неухватљива? То су питање одавно постављали и биолози и дошли до закључка да је у овим краљевско-властелинским случајевима највероватније реч о зубу кита-нарвала. То је морски сисар који се на латинском зове Monodomonoceros, а прва реч значи „једнозуб". Одиста, тај невелики кит чије тело нарасте до неких шест метара, има један зуб који му изникне из средине губице и нарасте и до два и по метра. Чему зуб служи, ни до данас није утврђено, зна се само да га женке немају, а веома је леп и декоративан. У Европу су га доносили морнари и лако је пролазио као рог једнорога. Свакако су и сами морнари у то веровали налазећи га по удаљеним обалама.

Али, било би сувише једноставно када би се открићем нарвала и његовог зуба разрешиле све оне миленијумске приче о једнорозима од којих смо само неке најпознатије споменули. Зато ћемо изнети сасвим друго тумачење до којег су логичким размишљањем дошли лингвисти.

Носорог, дивојарац или...

Још је у 18. веку учени француски опат Аугустинус Калме из Нансија, начинивши Библијски речник, у додатку (Апендиксу) забележио:

„Учени људи се, ипак, не слажу око тога да ли је животиња попут једнорога уопште постојала."

Под речју „reem" у свом речнику, где та реч означава једнорога, опат је објаснио значење овако:

„Нисмо начисто да ли „reem" означава једнорога, носорога или моноцероса. Неки сматрају да је то врста дивљег бика, док други верују како се она односи на белог арапског јарца."

Опатово размишљање било је и те како разборито. Јер, „reem" је у грчком преводу Светог писма испало „моноцерос", а то управо и значи „једнорог", па је тако остало и у доцнијим преводима на друге европске језике. Али, постојале су речи и за носорога и за дивојарца, а ни по описима се не би могло закључити да је „reem" нека од ове две врсте. Ево како се, према нашем најцењенијем преводу Старог завета који је урадио Ђура Даничић, говори о једнорогу:

„Би ли ти једнорог хтио служити? би ли ноћивао за јаслама твојим?

Можеш ли везати ужем једнорога да оре? хоће ли влачити бразде за тобом?

Хоћеш ли се ослонити на њ што му је снага велика? и оставиће на њему свој посао?"

Да се продре у тајну једнорога, помогла је и археологија. Средином прошлог века на тлу данашњег Ирака, а на месту моћних градова из библијских времена какви су били Вавилон и Нинива, откривени су изванредни рељефи који су украшавали ондашње краљевске палате. Насликан је и краљ Асурбанипал како лови бикове-једнороге! Па да ли је, онда, дивљи бик, одавно истребљена животиња, био тај снажни и неукротиви „reem" о коме је у одломку који смо навели Бог говорио Јову?

Та животиња је живела на огромном простору од Атлантика до Пацифика на истоку и од северозападне Европе све до Индије. Велик и снажан, бик је на Блиском истоку био сматран за симбол божанске и краљевске моћи. За разлику од „обичног" бика, тај некадашњи, дивљи, звани на латинском auroch, био је одвећ снажан и неукротив да би човек могао да га обузда и упрегне. Могао је само да га лови и то се чинило у Египту и на Блиском истоку све док животиња није истребљена. У Европи се дивљи бик задржао нешто дуже. Сматра се да су последњи примерци одстрељени у Пољској негде у 16. веку.

* * *

Остаје да се одговори на два питања: зашто су стари Асирци на рељефима клесали бика с једним рогом и зашто је у превођењу Библије начињена грешка?

Претпоставке су следеће: стари уметници били су усхићени лепотом и симетријом те снажне животиње, па су, гледавши је из профила, приказивали оба рога као један! То је одговор на прво питање, а што се тиче речи „reem", сматра се да је у време када је рађен први превод Библије са хебрејског на грчки, дивљи бик већ одавно био истребљен на Блиском истоку. Преводиоци стога нису могли да виде живу животињу, али дотичне рељефе с „једнорогим" биковима добро су знали. Поверовали су да „reem" има само један рог и тако је „створен" једнорог.

Можемо и не морамо да прихватимо ова тумачења. Можда ће једнога дана нека нова открића другачије објаснити легенду о једнорогу. За сада је сигурно једино то да је он заиста и истребљен и бесмртан.

Припремила Мирјана Крстуловић

ЈА ♥ ПТТ

Уређује: Иванка Миладиновић

Најкраће о судбини

Одговори ми, најкраће што можеш, шта је то судбина?

ИНДИРА
из Бањалуке

Ево шта о судбини каже једна кинеска пословица:

„Посејеш поступак – пожњеш навику,
посејеш навику – пожњеш карактер.
Посејеш карактер – пожњеш судбину."

Можда су „судбину" измислили људи како би правдали своје лоше поступке, лоше навике и рђав карактер...

Разумевање за баку

Обожавам своју баку, али она у последње време постаје немогућа! Стално се нешто љути, а највише кад ја повисим тон да би ме чула. Мислим да она слабо чује (има седамдесет година) и зато говорим гласније, а бака каже да се дерем на њу и плаче. Молим те, помози

јер стварно не знам шта да радим. Ако бих рекла мами или тати, бака би се још више наљутила и тврдила да смо сви против ње.

ЈОВАНА ЛУКОВИЋ
Београд

Старије особе не чују поједине гласове, а кад се повиси тон, то им личи на вику. Подсети се да је твоја бака имала разумевања за твој плач и преосетљивост док си била мала, па покушај да јој вратиш пажњом. Очигледно ћеш успети да се прилагодиш бакином понашању које се променило са годинама јер размишљаш о томе и спремна си на уступке.

Гимназије општег смера

Занима ме које су београдске гимназије општег смера. Молим те, одговори ми, пуно ћеш ми помоћи да се одлучим за даљe школовање.

ТИЈАНА
из Новог Београда

Само су две гимназије општег смера. Једна је баш у Новом Београду, „Михајло Пупин" – Пролетерске солидарности 1, а друга „Димитрије Туцовић" налази се у улици Војводе Степе 62, на Вождовцу.

Палчић из Санта Доминга

Ако можете, одговорите ми колико износи просечна дужина бебе при рођењу јер се плашим да моја сестрица није премалена. Рођена је са 46 центиметара. И још нешто, колики је најмањи човек на свету?

САНДРА
из Суботице

Не треба да бринеш, твоја сестрица се „уклапа" у просек који износи 46 до 50 центиметара.

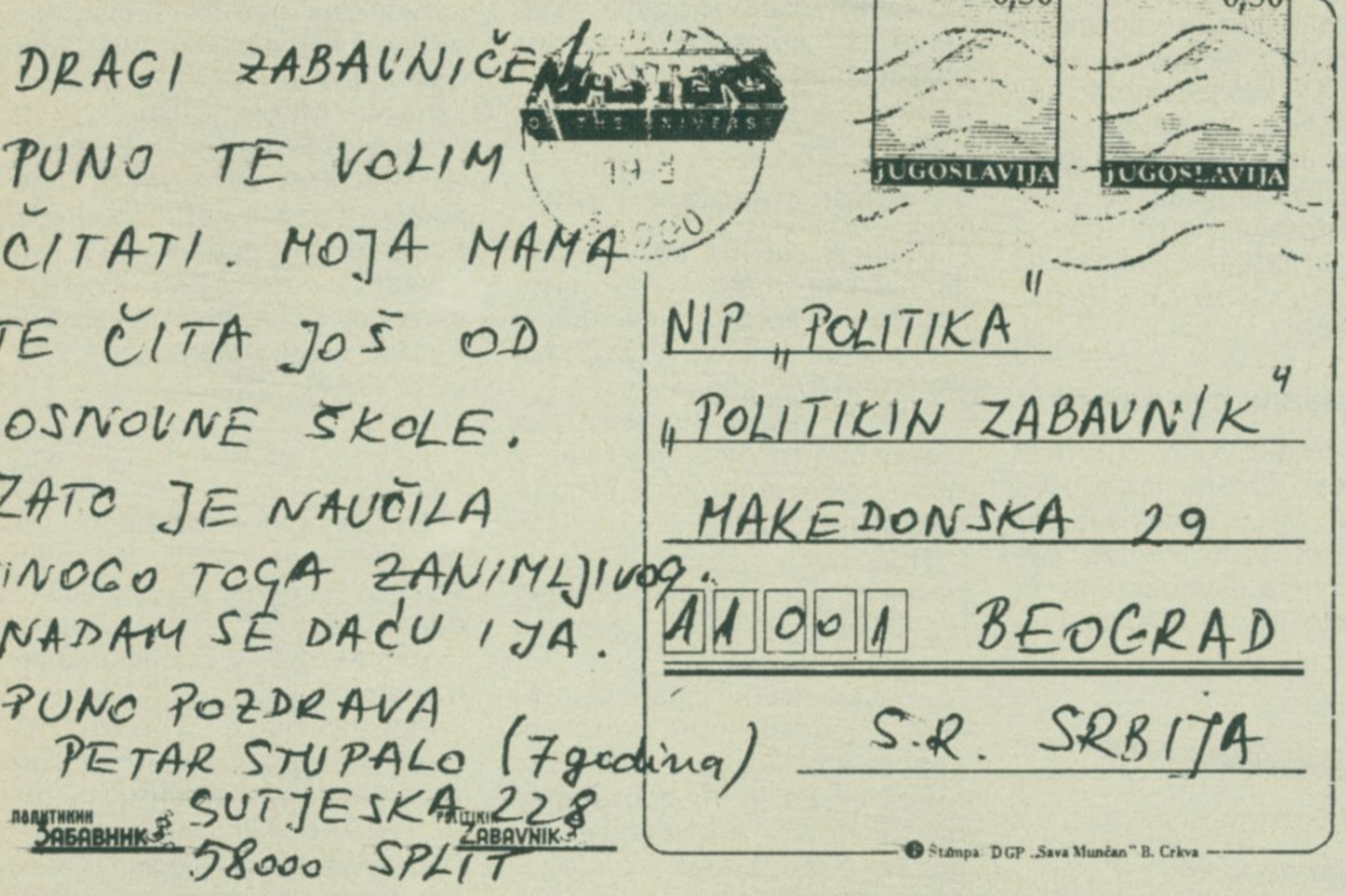

Одговор на лупкање

После једног ударца у главу на часу физичког послали су ме на разне лекарске прегледе. Све могу да схватим, али какве везе има кад психијатар лупка пацијента гуменим чекићем по колену. Надам се да ћете ми одговорити јер ме то мучи.

ЈОВАН М.
Сурдулица

Лупкање тик испод колена је део уобичајеног прегледа који обављају психијатри и неуролози. Начин на који наш нервни систем одговара на спољне надражаје показује да ли смо потпуно здрави или има неких недостатака. Место испод колена је одабрано зато што се у њему стварају најбржи несвесни одговори (рефлекси).

Кад нас лекар лупи нарочитим чекићем, из колена стреловито полети оба-

вештење у мозак који „одговара" да се нога помери. Све се то одиграва у делићу секунде, а искусан лекар по трајању „одговора" закључује да ли је са нервима све у реду.

Истина је да помало личи на игру, али овај преглед је веома важан.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

УКРШТЕНЕ РЕЧИ: тк, сенатор, в, Вавилон, сапи, примеса, тост, трактористи, бео, трк, Арв, Рас, ч, Изида, вртача, Ири, ами, ц, цирус, етатист.

ЗАГОНЕТНА СИЛУЕТА: број 4.

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Маја Михајловић, Хаџипроданова 31, 18000 Ниш – 16 година, воли путовања, море, дописивање и музику, сакупља постере.

Никола Рутовић, Воја Љешњака 72, 84000 Бијело Поље – 11 година, сакупља значке и марке.

Сузана Богићевић, Капетана Коче 34, 35000 Светозарево – 12 година, сакупља салвете и постере, воли музику и филмове.

Лидија Ивановић, Бориса Кидрича 17/2, 22240 Шид – 14 година, воли музику, спорт и дружење, сакупља марке и постере.

Верица Којић, Трг С. Филиповића 7, 58340 Кардељево – 11 година, сакупља постере, салвете, значке и марке.

Лаура Матлак, Шпанских бораца 33а, 24000 Суботица – 11 година, воли музику, путовања, шале и спорт, посебно тенис.

Јелена Ђорђевић, Др Милутина Ивковића 2/20, 18000 Ниш – 12 година, воли музику, филм, дружење, путовања и „Забавник", сакупља марке и салвете.

Илустровао: Љубомир Милојевић-Љубац

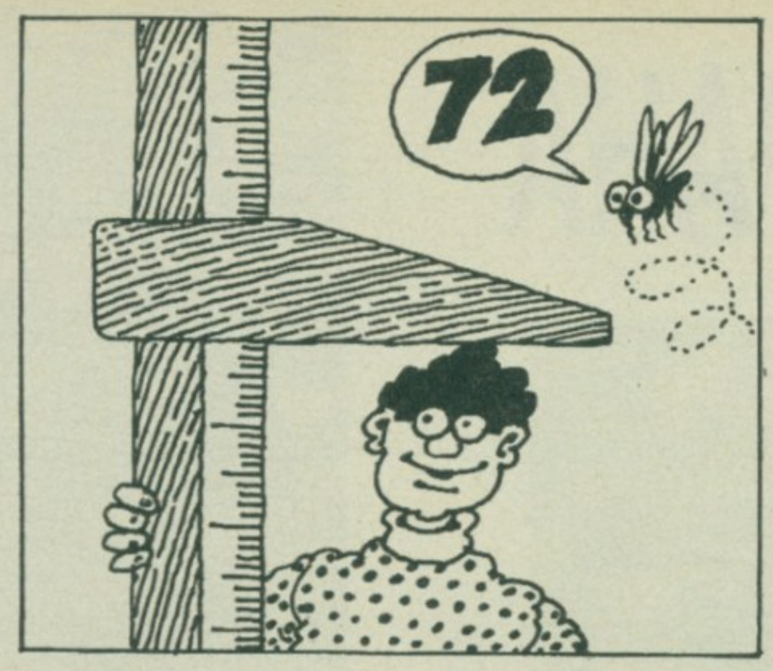

Најмање људско биће за које се зна је Нелсон де ла Роса. Рођен је 1968. године у Санту Домингу. У деветнаестој години га је прегледала група лекара и закључила да више не расте. Имао је 72 cm и 6,81 kg. Његови родитељи, као и остали чланови породице, нормалног су раста.

Не говори у браду!

Молим те да објасниш неколико израза у којима се помиње реч брада. Као прво: Говорити у браду, затим – Смејати се у браду и – Омастити браду. Знам да то има преносно значење, али које, очекујем да ти одговориш.

ДРАШКО
из Урошевца

Има више израза у којима се помиње реч брада и сви имају различито значење. Говорити у браду значи говорити нејасно, само за себе. Смејати се у браду – подсмевати се некоме, а – Омастити браду значи добро се најести, нешто лепо доживети или извући корист.

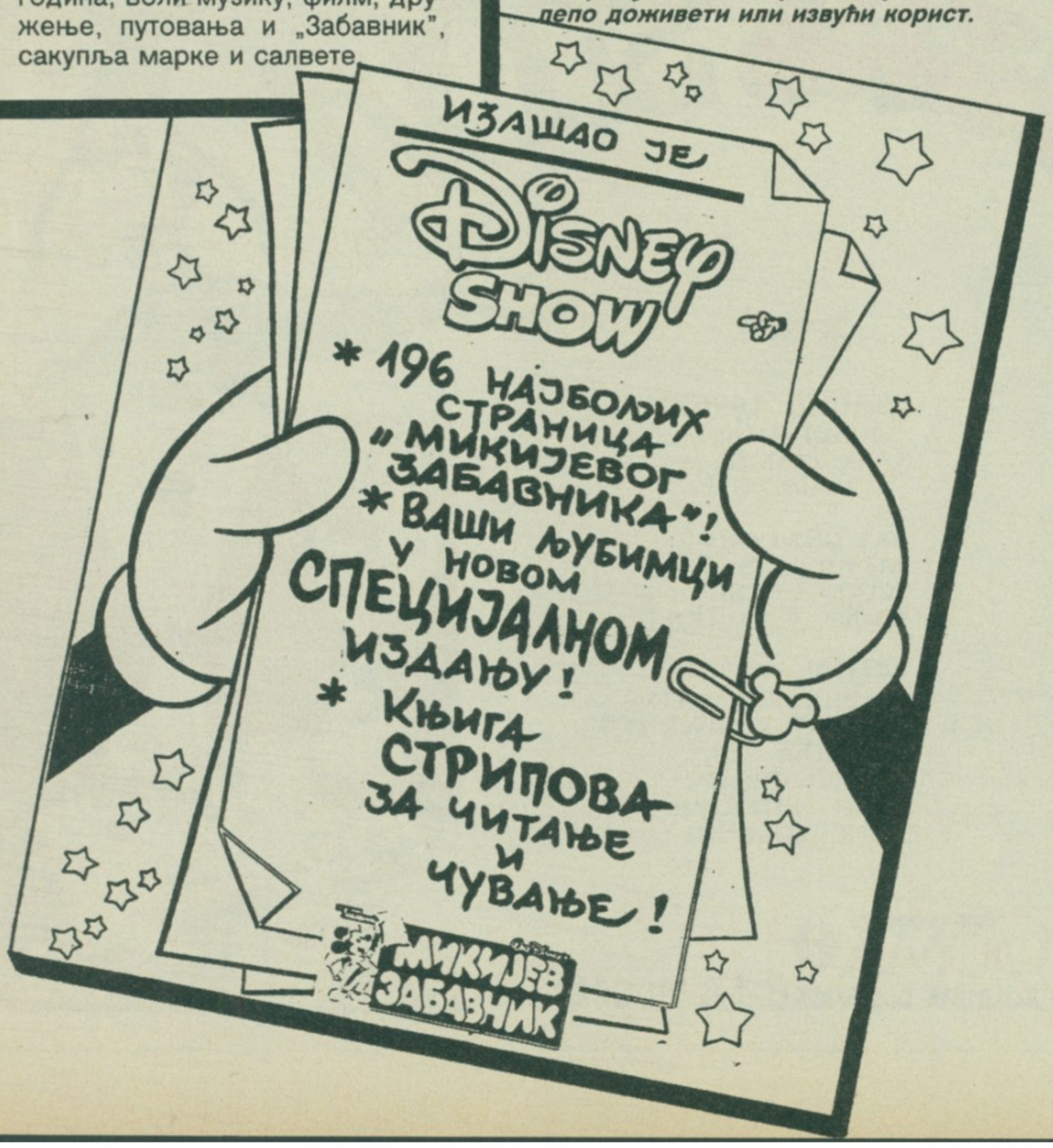

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 2030

YU ISSN 0032-339X

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НИП „ПОЛИТИКА"
др Живорад Миновић

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ
Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Ђоковић, Љубинка Ђуровић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Кљајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Зора Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верица Смиљанић и Никша Стипчевић. Чланови Савета из Редакције: Зефирино Граси, Соња Јашовић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (ликовно-графички уредник), Славољуб Кецић (помоћник гл. уредника), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Иванка Миладиновић, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА" – редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761, претплата: 328-776. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Месечна 55,20 динара, тромесечна 165,60 динара, полугодишња 331,20 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Месечна 110,40 динара, тромесечна 331,20 динара, полугодишња 662,40 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-603-24875 уз обавезну назнаку НИП „Политика" – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ: „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ – ШЕСТОМЕСЕЧНА:

САД	USD	60.–
СР НЕМАЧКА	DEM	95.–
ШВЕДСКА	SEK	346.–
ФРАНЦУСКА	FRF	316.–
ШВАЈЦАРСКА	CHF	79.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НИП „Политика" код БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ, Деоничарско друштво, Главна филијала „ИНВЕСТБАНКА" – Београд, на рачун број: 60811-623-63-257310-999-00054 уз обавезну назнаку: ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

*** ГОДИШЊУ ПРЕТПЛАТУ НА ЛИСТ НЕ ПРИМАМО.**

ИМПРЕСУМ (латински IMPRESSUM), штампана ствар, штампање, по закону обавезно означавање имена издавача и уредника, одговорних за садржину часописа.

КОРОВ, А ХРАНА

Неки га сматрају за биљну напаст, другима је посластица, а умешала се и трећа страна: наука

Може да се бере и са ливада, али за бољи принос најбоље га је посејати у добро ђубрену земљи, у браздама размакнутим по петнаест центиметара.

Американци све донедавно нису имали појма колико је маслачак укусан и здрав. Али чим су „открили" биљку коју Меditeран једе већ миленијумима, умели су да је претворе у... пуно, пуно долара. Што се њих тиче, прича је почела у Вајнленду, држава Њу Џерзи, месту које је већ добило надимак „Маслачкова престоница света". Под геслом: ако не можете да почупате сав маслачак из вашег травњака, зашто не бисте очупали траву с вашег маслачка (исплати се). Вајнленђани су прионули на посао.

Свих седамнаест фармера из тог дела САД сада гаје маслачак на укупно 25 хектара, све посејаног у редове како и треба, зими га прекривају да би и тада могли да беру, тако да за сезону зараде и до 400.000 долара.

Иако се и корен маслачка меље и пржи – он је, веровали или не, укусна замена за кафу – лишће је на њему највредније. Оно је познато у јеловницима многих народа: Грци, Јермени, Либанци, Французи, Холанђани и ми једемо га од памтивека било пресног као салату, било куваног како вариво или као додатак питама.

Уосталом, куварска је машта неисцрпна.

Први научник који је споменуо јестиви маслачак био је познати арапски лекар из 10. века Авицена. А на шпанском острву Минорки један давни догађај везан за маслачак претворио се у легенду. Најезда скакаваца уништила је све биљке на острву осим, погађате, маслачка. Скакавци, ваљада, не воле коров. Њему захваљујући, острвљани су преживели ту годину.

Истина, бубрези су им радили мало више него што је уобичајено јер маслачак је и у траварству и у „правој" медицини одавно познати диуретик. Зато га Французи популарно зову „pis-se-en-lit", то јест „креветоупишуљак"! Али, то их није спречило да од маслачковог лишћа измисле најбоље специјалитете. Ко би, ако не Французи!

А ево шта каже наука. Лист маслачка или радича, како се још зове – латински Taraxacum officinale – садржи, упоређено грам за грам, педесет одсто више витамина С него парадајз, двоструко више протеина него плави патлиџан, исто толико пута више влакана него шпаргла, а гвожђа једнако као спанаћ. Просто да се упитамо: па где нам је памет била до сада, наравно, у случају да не спадамо у оне што редовно једу маслачак.

Ни овде није крај приче. Осим корена и лишћа, једе се и остало! Постоје рецепти за „вино" од маслачковог цвета, а ко нема жељу да га проба, може од младих пупољака да направи туршију. Они су, кажу зналци, када се укиселе у сирћету, слични капарама.

Очекујете ли и неки практични савет у погледу маслачка? Ево једног нашег и једног француског рецепта. Наравно, гледајте да уберете младо и свеже лишће. Домаћи рецепт: скувајте у сланој води кромпир исечен на кришке, а када омешка додајте прегршт маслачковог лишћа да мало проври. Процедите, зачините с мало исецканог белог лука, бибера и першуна, прелијте уљем. Француска салата: пропржите мало сланине исечене на коцкице, додајте томе две-три супене кашике винског сирћета, па тако добијеним зачином прелијте опрано лишће маслачка већ стављено у чинију.

Bon appétit! (= Пријатно!) Ипак, не једите маслачак увече.

М. К.

BATMAN WITH ROBIN

BY BOB KANE

У БОРБИ ПРОТИВ ЗЛОЧИНА

BATMAN, ROBIN, and indicia are trademarks of DC Comics Inc. All Rights Reserved.

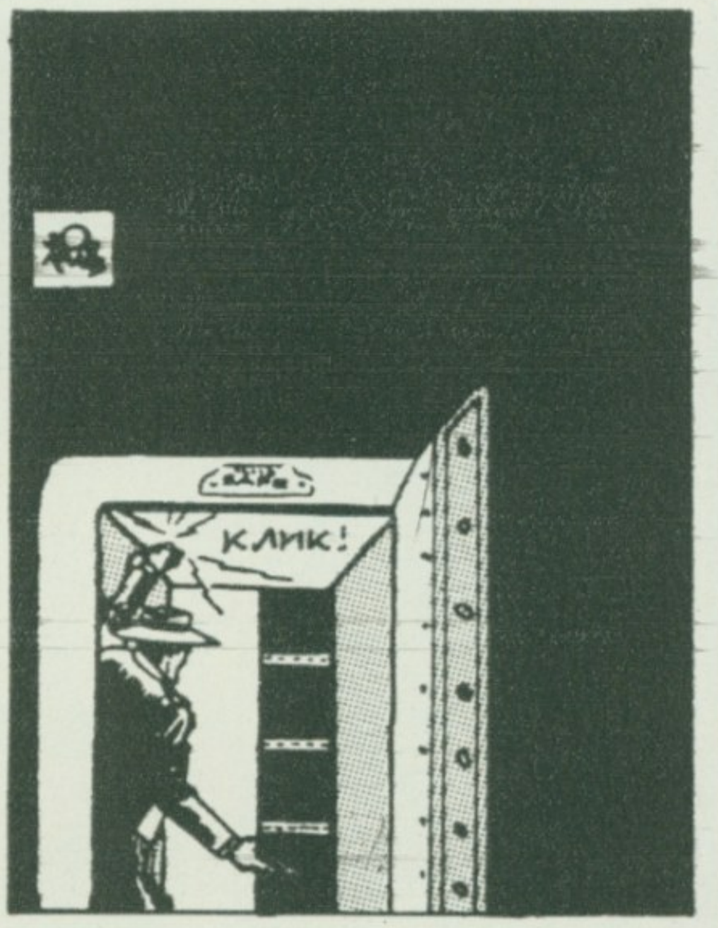

НЕДЕЉУ ДАНА ПОСЛЕ ЏОКЕРОВОГ БЕКСТВА, ГОТАМ ЈЕ СТРЕПИО ОД ЊЕГОВОГ НАПАДА...

БРУС ВЕЈН ТАКОЂЕ НИЈЕ БИО РАВНОДУШАН...

У СВОМ СКРОВИШТУ ЏОКЕР ЈЕ ЧЕКАО...

БАХ! МОЗАК МИ ЈЕ ТУП! НЕ МОГУ ДА СМИСЛИМ НИШТА ВРЕДНО ЏОКЕРОВОГ ГЕНИЈА! А СЛЕДЕЋИ ПОДУХВАТ МОРА БИТИ НЕШТО НАЈФАНТАСТИЧНИЈЕ НА СВЕТУ! АЛИ ШТА?

ОДГОВОР ЈЕ ЛЕЖАО У ГЛАВИ МАЛЕНОГ ПРОФЕСОРА ПО ИМЕНУ МЕТЈУ КЛИК...

TM & DC Comics Inc 1943 1971
Dist By Editors Press Service Inc

ПОБЕГАВШИ ИЗ ЗАТВОРА, ЏОКЕР ЈЕ ПРЕРУШЕН ТУМАРАО ГРАДОМ...

МОРАМ ДА СМИСЛИМ НЕКИ СЕНЗАЦИОНАЛАН ЗЛОЧИН, ДОСТОЈАН НАЈБРИЉАНТНИЈЕГ КРИМИНАЛЦА СВЕТА!

TM & © DC Comics Inc 1943 1971
Dist By Editors Press Service Inc

WALT DISNEY

МИКИ

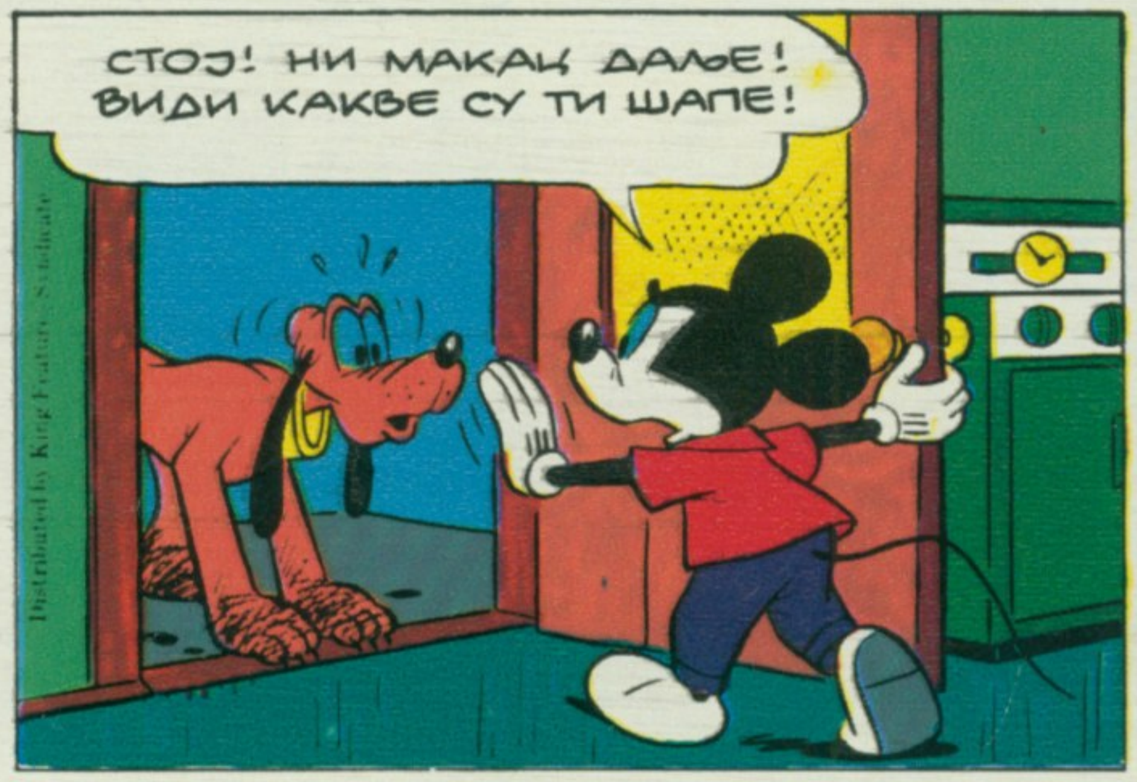

Copyright © 1990
Walt Disney Productions
World Rights Reserved